

E L Ő T E R J E S Z T É S
Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testületének
2019. április 25-ei ülésére

Tárgy: A TOP-2.1.2-16. kódszámú „Tótkomlós városközpontjának környezettudatos megújítása” című projekttel kapcsolatos Integrált Településfejlesztési Stratégia elfogadása

Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testülete a 172/2018. (VIII. 16.) kt. határozatában döntött arról, hogy a TOP-2.1.2-16. kódszámú „Tótkomlós városközpontjának környezettudatos megújítása” című pályázat vonatkozásában az Integrált Településfejlesztési Stratégia (továbbiakban: ITS) elkészítésére az Első Magyar Önkormányzati Beruházáslebonyolító és Projektmenedzsment Kft-t (a továbbiakban: Kft.) bízta meg.

A Képviselő-testület az elkészített ITS-t a 2019. március havi soros ülésén tárgyalta és a 60/2019. (III. 28.) kt. határozatában döntött arról, hogy a TOP-2.1.2-16. kódszámú „Tótkomlós városközpontjának környezettudatos megújítása” című pályázat vonatkozásában az elkészített Integrált Településfejlesztési Stratégiában az Első Magyar Önkormányzati Beruházáslebonyolító és Projektmenedzsment Kft. – mint készítő – javítsa ki az elírásokat, helyesírási- és stilisztikai hibákat, aktualizálja a statisztikai adatokat, illetve azokat, és a megadott időintervallumokat következetesen alkalmazza, valamint az ellentmondásokat szüntesse meg.

A javított és átdolgozott dokumentáció az előterjesztés mellékletét képezi.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztést vitassa meg és hozza meg döntését.

„A” HATÁROZATI JAVASLAT

Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testülete a TOP-2.1.2-16. „Tótkomlós városközpontjának környezettudatos megújítása” tárgyú projekt vonatkozásában elkészített Integrált Településfejlesztési Stratégiát jóváhagyja.

A Képviselő-testület felhatalmazza a polgármestert a szükséges intézkedések megtételére, a dokumentáció aláírására.

Felelős: dr. Garay Rita polgármester

Határidő: azonnal

„B” HATÁROZATI JAVASLAT

Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testülete a TOP-2.1.2-16. „Tótkomlós városközpontjának környezettudatos megújítása” tárgyú projekt vonatkozásában az elkészített Integrált Településfejlesztési Stratégiát az alábbiakban kéri átdolgozni:

-
-
-

Felelős: dr. Garay Rita polgármester

Határidő: azonnal

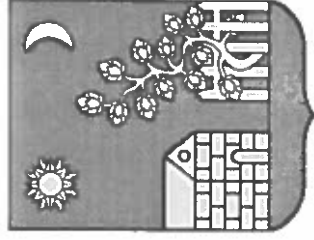
Tótkomlós, 2019. április 17.

dr. Garay Rita
polgármester

TÓTKOMLÓS VÁROS

Integrált Településfejlesztési Stratégia

2019-2026

Készült a
„Tótkomlós városközpontjának környezetudatos megújítása” című
TOP-2.1.2-16-B51-2017-00002 azonosító számú
projekt keretében

TÓTKOMLÓS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
2019. január 28.

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

TÓTKOMLÓS – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	4
2. A helyzetelemzés összefoglalása.....	13
2.1. Társadalom.....	15
2.2. Demográfia.....	16
2.3. Tótkomlós településképe.....	18
2.4. Tótkomlós gazdasági profilja.....	19
2.5. Tótkomlós turizmusa.....	20
2.6. Összefoglaló táblázat Tótkomlós legfontosabb adatairól.....	20
3. Jövőkép.....	22
3.1. Stratégiai illeszkedés.....	22
3.2. A jövőkép pillerei.....	23
3.3. Jövőkép kifejtése.....	24
3.2. A városfejlesztés célkitűzései.....	27
4. A megvalósítást szolgáló beavatkozások.....	40
4.1. Akcióterületek kijelölése és a lehatárolás indoklása.....	40
4.2. Az egyes akcióterületeken a megvalósításra kerülő fejlesztések összefoglaló jellegű bemutatása, a fejlesztések ütemezése.....	52
4.3. A településfejlesztési akciók összehangolt, vázlatos pénzügyi terve.....	60
4.4. Illeszkedés a stratégiai célokhoz.....	65
5. Antiszelegációs program (nem releváns).....	67
5.1. A szelegációs mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések (a település egészét érintő és az egyes szelegátumokra vonatkozó fejlesztések, programok meghatározása).....	67
5.2. A fejlesztések szelegációs hatásának kivédésére hozott intézkedések.....	67
5.3. A szelegációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések.....	67
6. A stratégia külső és belső összefüggéseivel.....	68
6.1. Külső összefüggések.....	68
6.2. Belső összefüggések.....	72
6.3. A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása.....	79
7. A Stratégia megvalósításának főbb kockázatai.....	80

8. A megvalósítás eszközei és nyomon követése	87
8.1. A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek	87
8.2. Az ITS megvalósításának szervezeti kereteinek meghatározása	94
8.3. Településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok	100
8.4. Monitoring	102

1. Bevezetés

Jelen dokumentum, Tótkomlós Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája (továbbiakban: ITS) európai uniós forrást felhasználva készült, a „Tótkomlós városközpontjának környezettudatos megújítása” című TOP-2.1.2-16-BS1-2017-00002 azonosító számú projekt keretében. Az ITS összefoglalja Tótkomlós megálmodott jövőképének eléréséhez szükséges stratégiákat, melyek megjelenítik az adott terület fejlesztési irányait, céljait és igényeit. Ennek megfelelően városunk a vonatkozó előírásoknak, jogszabályoknak megfelelő és az elkövetkező évek finanszírozási környezetéhez is illeszkedő integrált településfejlesztési stratégiát alkotott. A stratégiai tervezés tékje jelentős: egyrészt a most kijelölendő irányok (milyen városban szeretnénk élni) hosszú távra meghatározzák a település fejlődését, jövőjét; másrészt jelentős mértékben függ a tervezés sikerétől, hogy a 2020-ig tartó és az azt követő EU-s tervezési időszakban rendelkezésre álló forrásokból milyen mértékben tud részesülni a város, illetve azokat mely területeken és mennyire hatékonyan tudja felhasználni. Az ITS kijelöli a közép távon elérendő fejlesztési célokat, a megvalósítást szolgáló beavatkozások körét és a megvalósítás eszközeit – elsősorban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP), másodszorban az ágazati operatív programok forrásainak felhasználásához, illetve egyéb fejlesztési források mozgósításához. A 2026-ig szóló ITS célja – a SWOT analízisben azonosított erősségek megtartásával, a gyengeségek csökkentésével, a lehetőségek kihasználásával és a veszélyek elkerülésével – olyan városfejlesztési stratégia és program megfogalmazása, amelynek célkitűzésével és javaslataival azonosulni tudnak a város lakói, illetve a gazdaság szereplői. Az ITS az alábbi rendeletek, módszertani útmutatók figyelembevételével került kidolgozásra: 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről, Útmutató a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020 elkészítéséhez (Belügyminisztérium, 2014. 12. 11.), Városfejlesztési Kézikönyv (Második, javított kiadás, NFGM, 2009. január 28.). Az integrált településfejlesztési stratégia partnerségi egyeztetése és elfogadása a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet alapján történt.

Tótkomlós (forrás: Google Earth)

A többször módosított, az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (Étv.) – az önkormányzati törvénnyel összhangban, mely a településfejlesztést az önkormányzatok hatáskörébe tette - a települési önkormányzatok feladatává jelölte ki a településrendezési feladatok ellátását. A településfejlesztési koncepció a fejlesztés összehangolt megvalósulását biztosító és a településrendezést is megalapozó, a település közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati területfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló, önkormányzati határozattal elfogadott dokumentum, amely a település jövőbeni kialakítását tartalmazza. A fejlesztési koncepció elsősorban településpolitikai dokumentum, amelynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, gazdasági, a környezeti szempontoknak és az ezeket biztosító intézményi rendszernek van döntő szerepe. Megalapozza és meghatározza a település fenntartható fejlődését: az életszínvonal növekedését, az életminőség javulását, a közösség gyarapodását, a település hagyományait a rendelkezésre álló kulturális, térbeli, táji adottságait felhasználva és nem kihasználva. A településfejlesztési koncepció a döntési mechanizmus működtetéséhez szolgál útmutatóul, s segítséget nyújt a település egyes érdekcsoportjai, valamint a különböző szakágak közötti érdekek koordinálásához. A hosszútávú célok megvalósítása érdekében ITS-t kell készíteni az Étv. értelmében.

Az ITS meghatározza a települések településfejlesztési tevékenységét, összehangolja a különböző szakpolitikai megközelítéseket, összefogja és ütközteti az érintett partnerek (üzleti szektor, civil szektor, közsféra szereplői, lakosság) céljait, elvárásait, meghatározza a fejlesztési célokat, azok finanszírozási módját, továbbá a megvalósítás és fenntartás módját is összefüggéseiben kezeli.

A településfejlesztés során is kiemelkedő feladat a fenntarthatóság alapelveinek figyelembevétele. A fenntartható fejlődés olyan fejlődés, amely kielégíti a jelen szükségleteit, anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő nemzedékek esélyét arra, hogy ők is kielégíthessék szükségleteiket.

A fenntartható fejlődés három alappilléren nyugszik: a szociális, a gazdasági és a környezeti pilléreken és mindhármat együttesen, kölcsönhatásaik figyelembevételével mérlegelni kell a különböző fejlesztési stratégiák, programok kidolgozása során, illetve a konkrét intézkedésekben, cselekvésekben. A fenntartható fejlődésnek, mint általános stratégiai célnak kell megjelennie a településfejlesztési dokumentumokban, és a cselekvési programokban.

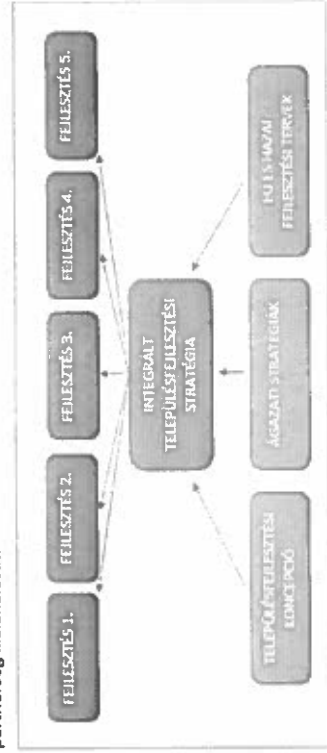
Az ITS a települési önkormányzatok által elkészítendő, fejlesztési szemléletű, középtávú, esetünkben 7 évet átfogó dokumentum, célja a területi alapú, területi szemléletű tervezés megszilárdítása, a településre vonatkozó célok kitűzése, és azok középtávon való érvényesítése. Egy ilyen stratégia elkészítése önmagában is hasznos, ugyanakkor meglete jelenleg feltétele egyes településfejlesztési közösségi támogatások igénybevételeének is. A települési területek olyan integrált, akcióterületi alapú megújítása a cél, amely érdemben hozzájárul ahhoz, hogy a település gazdasági és társadalmi aktivitása élénküljön, a település vonzereje erősödjék mind a lakosság, mind a betelepülő vállalkozások, illetve intézmények, szervezetek számára.

Az ITS a település középtávú fejlesztési irányait meghatározó, operatív jellegű, megvalósítás-orientált fejlesztési dokumentum, melynek célja, hogy elősegítse az elkövetkező hét év városfejlesztési tevékenységeinek eredményességét.

Készítése során a tervezők meghatározó szándéka volt, hogy segítségével a városban folyó fejlesztési tevékenységek egymással térben és időben összehangoltan valósuljanak meg, a város mindinkább képes legyen felhasználni a következő időszak európai uniós

TÓTKOMLÓS – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

fejlesztési forrásait, s ezzel a stratégiában foglalt tevékenységek jelentős része meg is valósuljon. Az ITS keretet ad ahhoz is, hogy a közsféra fejlesztései mellett a magánszféra befektetései is bevonhatóak legyenek, ezzel is segítve a két szféra közötti partnerség kialakulását.

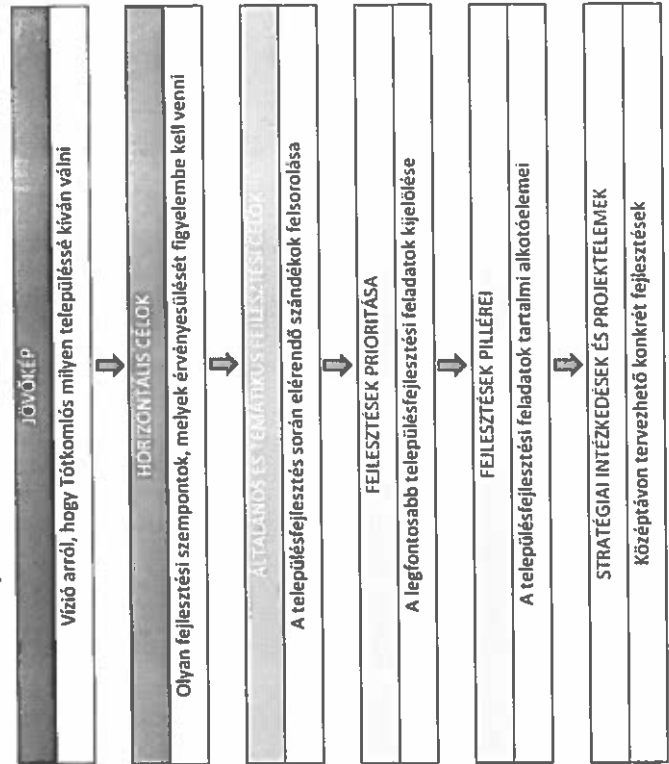
1.sz. ábra: az ITS szerepe

Az ITS a fejlesztéspolitika hatékony eszköze, mert:

- Integrált szemléletű: A dokumentum integrált jellege abból adódik, hogy az Önkormányzat szakpolitikai (gazdaságfejlesztés, társadalom és szociálpolitika, környezetfejlesztés) elképzeléseit összefoglalja, illetve vizsgálja és építi e területek szinergiájára.
- Rendszerszintű gondolkodást tesz lehetővé: Egyidejűleg képes figyelembe venni a település belső gazdasági, műszaki, társadalmi és környezeti körülményeit, valamint a külső hatásokat és kihívásokat. A fejlesztési célokat, azok finanszírozási módját, megvalósítási és fenntartási módját is összefüggéseiben kezeli.
- Operatív döntéseket megalapozó stratégiai dokumentum: Olyan stratégiai dokumentum, aminek feladata a jövő kihívásaira való felkészülés. Tartalmazza a település célrendszerét, a fejlesztések feltételeit és azt a cselekvési stratégiát, ami megalapozza a konkrét fejlesztési beavatkozásokat. A dokumentum 7 évre rögzíti a település által megvalósítandó jelentősebb fejlesztési programokat.

TÓTKOMLÓS – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

Az ITS Tervezési szintjei:

2.sz. ábra: az ITS tervezés szintjei

A tervezés meghatározottsága

A városfejlesztés európai uniós meghatározottsága

A 2014-2020-as európai uniós fejlesztési ciklusban különösen nagy szerep jut az európai városok fejlesztésének, az Európai Unió Területi Agendája (TA2020) is megerősíti a városok szerepét. Integrált és többszintű megközelítés alkalmazását javasolja a városfejlesztési és város-rehabilitációs politikákban és támogatja az EU 2020 azon erőfeszítéseit, amelyek arra irányulnak, hogy „a városok az intelligens, fenntartható és befogadó fejlődés motorjaivá váljanak, és vonzóak legyenek az élhető lakhelyet és munkát keresők, valamint a turisták és a befektetők számára is.”. Bátorítja a városokat arra, hogy „a területükön végzett valamennyi beavatkozás hatékonyságának növelése

TÓTKOMLÓS – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

érdeklében készítsenek és fogadjanak el integrált stratégiákat és területi terveket. Az EU 2020 Stratégia Európa intelligens (smart), fenntartható (sustainable) és befogadó (inclusive) növekedésének céljaira összpontosít, és ezen célokhoz az Európai Unió egészére vonatkoztatva konkrét célértékeket is társít. Az EU egészére vonatkozó célokhoz a tagállamoknak is vállalásokkal kell hozzájárulniuk, melyhez a kohéziós politika eszközrendszerét is felhasználhatják. A 2014 – 2020 időszak kohéziós politika megvalósítását szolgáló ún. Kőrös Rendeleteket tartalmazó rendelet („Az Európai Parlament és a Tanács 1303/2013/EU rendelete) meghatározza azt a 11 tematikus célkitűzést, melyek elérésének támogatásával a kohéziós politika hozzájárul az EU2020 Stratégia céljaihoz.

A tematikus célkitűzések az alábbiak:

1. a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése;
2. az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása;
3. a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése;
4. az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;
5. az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázat megelőzés és - kezelés előmozdítása;
6. a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;
7. a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban;
8. a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása;
9. a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem;
10. az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében;
11. a hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás.

TÓTKOMLÓS – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

Az EU egyes alapjainak (ESB alapok) felhasználását, működését további rendeletek szabályozzák (1301, 1304, 1305/2013/EU), melyek az egyes tematikus célokhoz kapcsolódó beruházási prioritásokat határoznak meg. A beruházási prioritások azt fogalmazzák meg, hogy az adott alap milyen módon járul hozzá a 11 EU szintű tematikus cél eléréséhez. Nem finanszírozható olyan tevékenység az ESB alapokból, amely nem illeszkedik a beruházási prioritások valamelyikéhez. Azzal együtt, hogy az ESB alapok – különösen az ERFA és az ESZA - minden beruházási prioritása alkalmazható városi környezetben, városfejlesztési jellegű célok elérése érdekében, az egyes alapok kifejezetten városi problémák megoldására irányuló beruházási prioritásokat is meghatároznak. Az ERFA rendelet célzottan városi problémákra irányuló beruházási prioritásai az alábbiak:

4. számú tematikus cél: az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban.

- 4 e) beruházási prioritás: alacsony szén-dioxid-kibocsátással járó stratégiák támogatása valamennyi területtípuson, de különösen a városi területeken, ideértve a fenntartható multimodális városi mobilitást és a kárenyhítést előmozdító alkalmazkodási intézkedések támogatását.

6. számú tematikus cél: a környezet megőrzése és védelme, valamint a forráshatékonyság támogatása.

- 6 e) beruházási prioritás: a városi környezetfejlesztést, a városok megújítását, a rozsdadozások (köztük az átalakuló használatú területek) helyreállítását és szennyezésmentesítését és a légszennyezettség csökkentését célzó intézkedések, valamint a zajcsökkentési intézkedések támogatása.

9. számú tematikus cél: a társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység és mindenfajta diszkrimináció elleni küzdelem.

- 9 b) beruházási prioritás: a városi és vidéki területeken élő, rászoruló közösségek fizikai rehabilitációjának, valamint gazdasági és társadalmi fellendülésének támogatása

TÓTKOMLÓS – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

Az ESZA által támogatott beruházási prioritások mindegyike részét képezheti integrált városfejlesztési stratégiáknak, programoknak, projekteknek.

Az EU kohéziós politikájában bekövetkezett változások alapján az európai uniós források már nem kvázi szabadon felhasználható keretek, hanem az EU közös céljainak megvalósítását szolgáló eszközök, így rendkívül fontos, hogy a hazai fejlesztéspolitika és fejlesztéspolitikai dokumentumok is igazodjanak, hozzájáruljanak a megvalósuláshoz. Az EU strukturális és kohéziós alapjaiból származó, a nemzeti operatív programokon keresztül elérhető támogatások tehát a városfejlesztés meghatározó jelentőségű forrásait jelentik az ITS érvényességének időszakában.

A városfejlesztés hazai meghatározottsága

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) integrált megközelítéssel foglalkalja egysége az ágazati és területi fejlődés folyamatait, kijelöli Magyarország számára a hosszú távú jövőképet, fejlesztéspolitikai célokat és elveket. A területi fejlődés érdekében a többközpontú térszerkezetet biztosító, fenntartható városhálozat-fejlesztésre helyezi a hangsúlyt. Legfontosabb feladatként jelenik meg a harmonikus város-vidék kapcsolatok létrehozása, a kompakt településrészek kialakítása, a leromlott állapotú városrészek hanyatlásának megállítása, a stratégiai szemléletű város-és várostérségi tervezés megerősítése, illetve a különböző területi szintek együttműködésének segítése. A többközpontú városhálozat-fejlesztés megvalósítása érdekében különböző profilú városok és várostérségek csoportjait azonosítja.

A Kormány jogszabályba foglalta (314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről) a középtávú településfejlesztési stratégiák (ITS) tartalmi és egyes ellárási jellegű követelményeit és összefüggő dokumentumrendszert hozott létre. Ennek értelmében az ITS egy rendkívül széles körű, három elemből álló megalapozó vizsgálatra kell, hogy épüljön. A megalapozó vizsgálat közös hátterét képezi mind a hosszú távú településfejlesztési koncepciónak, mind a középtávú, operatív jellegű ITS-nek. A kis- és közepes városok integrált településfejlesztési stratégiáikat két módszertani támogatást nyújtó dokumentum alapján kell, hogy elkészítsék, melynek városunk eleget tesz.

TÓTKOMLÓS – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

Egyrészt a Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium Területfejlesztéért és Építésségért felelős szakállamtitkarsága által elkészített „Városfejlesztési Kézikönyv” második, javított kiadása (2009); másrészt a Belügyminisztérium „Útmutató a kis-és középvárosok és a fővárosi kerületek integrált településfejlesztési stratégiáinak elkészítéséhez 2014-2020” című dokumentum alapján. Megvalósult az az elvárás is, hogy a település integrált településfejlesztési stratégiájának célrendszere illeszkedjen a megyei területfejlesztési koncepció és stratégia program céljaihoz.

A cselekvési stratégia kialakítása

Amikor az Önkormányzat a középtávú fejlesztéseit tervezi és az ehhez kapcsolódó cselekvési stratégiát alakítja ki, érdemes újra végigvenni, mik azok a tényezők, amik befolyásolják, hogy milyen cselekvési stratégiát válasszon a település. A tervezés fázisában a település meghatározza a saját jövőképét és azt a célrendszert, ami közép és hosszútávon iránymutatásul szolgál a település döntéshozói, illetve az egész helyi közösség számára. A tervezési folyamat eredménye, hogy megszületnek a lehetséges cselekvési stratégiák. A felmerülő alternatívák közül azt érdemes választani, amelyik leginkább megfelel a helyi közösség érdekeinek, amelyik valósan megvalósítható, illetve amelyik leginkább támaszkodik a helyi erőforrásokra. Ahogy azt az előző fejezetben leírtuk, Tótkomlós esetében a legjellemzőbb kockázat a lakosságszám csökkenésből vezethető le. A felmerülő cselekvési stratégiáknak erre is válasszal kell tudni szolgálni. Tótkomlós esetében három eltérő cselekvési stratégia merült fel, amik között a lealkalmazhatóságuk eléréséhez az Önkormányzat szerepfelfogása között mutatkozik meg.

Követő cselekvési stratégia:

Az Önkormányzat főképpen elsősorban a felmerülő problémák gyors megoldása szerepel. Az Önkormányzat alapvetően azokra a feladatokra koncentrálni, amelyek közvetlenül hozzátartoznak a feladatellátáshoz. Ez a stratégia nagy teret enged a helyi kezdeményezéseknek.

TÓTKOMLÓS – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

Szabályzó cselekvési Stratégia:

Az Önkormányzat fejlesztéseinek fókuszában a kiszámíthatóság szerepel. A fejlesztések során az Önkormányzat erős kontrollt kíván alkalmazni, amiben elsősorban szabályozási eszközöket hív segítségül.

Reagáló Stratégia: Proaktív településfejlesztési szemlélet kialakítása a cél. Az Önkormányzat igyekszik elébe menni a várható eseményeknek, kihívásoknak, s ezáltal egy tudatosabb programalkotási, tervezési folyamatot indít el. A stratégia fontos eleme a folyamatos felülvizsgálat és az aktualizálás.

STRATÉGIAI JELLEMZŐK					
	Regulációs	Kiszámítható	Proaktív szemlélet	Égyszemélyes döntéshozatali mechanizmus	Helyi erőforrások kihasználása
Követendő stratégia	XXX	X	X	XX	XX
Szabályzó stratégia	X	XXX	X	XXX	X
Reagáló stratégia	XXX	XX	XXX	X	XXX

1.sz. táblázat: stratégiai jellemzők összehasonlítása

2. A helyzetelemzés összehasonlítása

Tótkomlós helyzetét jelentősen befolyásolják a külső tényezők, jellemzően azok a globális trendek, és a mélyebb társadalmi és „emberi” változások, amelyek az elmúlt évtizedben Magyarországon Budapestet helyezték fókuszba. Ennek közvetlen hatása az elvándorlási folyamatok erősödése, melynek eredménye a népességszámban bekövetkező változás.

Ez az alapfolyamat hatással van a település gazdasági folyamataira is.

Az elmúlt években új trend is megfigyelhetővé vált a fogyasztói szokásokban. Egyre nagyobb értéket képvisel a vidék, a nyugodt és természetközeli életmód, a családi életre, gyerekvállalásra ösztönző és kezelhető léptétű lakókörnyezet.

TÓTKOMLÓS – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

A nagyvárosokra jellemző közlekedési terhelés a gépjárművek egyre nagyobb száma jelentős egészségügyi kockázatok mellett rontja az „élhető környezet” kialakításának lehetőségét is.

Tótkomlós méretéből, identitásából és szerethetőségéből a kisvárosi jellegeből adódóan képes arra, hogy hogy az élhető környezet kialakítására mutató városfejlesztések segítségével egy a jelenlegitől prosperálóbb, élhetőbb családbarát kisvárossá váljon a következő évtizedben.

Tótkomlós városának, illetve első sorban tágabb környezetének Békés megyének a kihívásait és megoldandó problémáit Szirmai Viktória Közép – dunántúli régióval foglalkozó tanulmánya alapján az alábbi négy terület köré csoportosítottuk:

- A térség jövőjének problematikája
 - A városnak és térségének milyen szerepe/jelentősége lehet Magyarországon?
 - A városnak mit kell tennie ezen célok elérésének érdekében?
- A globalizáció problematikája
 - Hogyan lehet kezelni a globális folyamatokat (centrumok fejlődése, elvándorlás, oktatási struktúra adottságai, EU munkaerő elszívó hatása)
- A versenyképesség problematikája
 - Milyen helyi adottságokra, potenciálra lehet építeni?
 - Milyen gazdasági tevékenységek és szolgáltatások lesznek a jövőben?
- Területi, ezen belül a városi társadalmi folyamatok alakulása
 - Hogyan fiatalítható a társadalom a városban, térségben?
 - Hogyan lehet Tótkomlós vándorlási indexe folyamatosan pozitív?
 - Hogyan lehet a közösségeket erősíteni a fejlődés érdekében?

A problémákat okozó tényezők nem kivédhetőek, ezek a kihívások jó esetben kezelhetőek. Ezen szükséglet érdekében cél, hogy Tótkomlós társadalmi, gazdasági és környezeti potenciálját kihasználásra kerüljön a város lakosságának életminősége-, és maga a város jövője érdekében. Továbbá cél, hogy a mindenkori kihívások kezelésére a lehetőséggel bíró potenciálok optimalisan és fenntarthatóan legyenek kihasználva.

TÓTKOMLÓS – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

2.1. Társadalom

Történelem

A honfoglalás kori leletek szerint Tótkomlós és környéke különböző népek által lakott terület volt, a régészek Árpád-kori falvak nyomaira bukkantak. Ebből a korai időszakból a nagykopáncsi kápolna őrzi a román építészeti stílus emlékét.

Később az oklevelek tanúsága szerint a komlói pusztá Hunyadi János birtoka volt.

1484-ben Mátyás király tulajdonát képezte, aki Komlóst fiának Corvin Jánosnak adományozta. A terület a törökidulás idején többször cserélt gazdát, a szerencsétlen lakosság a hódítók elől elmenekült.

Az elhírtelenedett komlói birtok báró Rudnyánszky József tulajdona lett. A báró szentandrási jobbágyságát szorgalmuk és példás magaviseletük miatt szerette, ezért a vallási villongások miatt belegevezett lakhelyük elhagyására, és a telepítésre vonatkozó szerződést velük 1746. január 8-án meg is kötötte. Mintegy 80 szlovák család érkezett a komlói pusztára. Az ideköltözötték intenzív építőmunkába kezdtek, folyamatosan építették lakóházaikat, az istentisztelet megtartására szolgáló imaházat, az iskolát, egy tanítói lakással együtt.

Stexty György lelkész vezetésével 1795-ben megépítették a most is pompázó monumentális evangélikus templomot. A komlóiak száma, vagyona és műveltsége is gyarapodott. A XIX. század második felében a magyar ajkú lakosok egyre többen lettek, ezért az ő lelki épülésükre évente négyszer magyar istentiszteletet tartottak. A kiegyezés után, 1893-ban felépült a községháza, amelyet közös összefogással építettek.

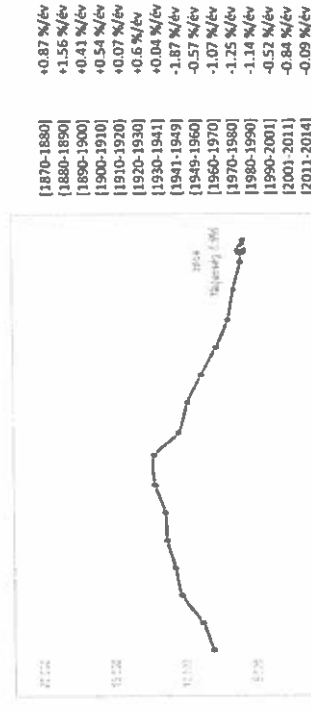
Az I. világháborúig újabb létesítmények bizonyították, hogy a lakosság és az előjáróság tudta, a haza hasznos polgárai csak úgy lehetnek, ha a polgárosodás útját követik. Ezt a lázas építő tevékenységüket a komlóiak a II. világháború végéig folytatták. Hosszú évtizedekre meghatározta a falu sorsát, a település lakosságának szerkezetét az 1946/48-as szlovák-magyar lakosságcsere. A siker, vagyis a minél nagyobb számú áttelepítés érdekében a befogadó ország és a helyi szlovákiaság szervezetei egyaránt komoly propagandát fejtettek ki. Tótkomlósról 939 család, szám szerint 3254 lakos választotta az új hazát. Ezzel párhuzamosan megkezdődött a magyar anyanyelvdek áttelepítése Tótkomlóra, ám lényegesen kevesebben érkeztek, mint amennyien távoztak, mindössze 400 család, azaz mintegy 1500 betelepülő jött. A fordulat éve után

TÓTKOMLÓS – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

változás történt a helyi közigazgatási rendszerben is, megszűnt az önálló képviselő-testület.

Az 1990. tavaszán megtartott országgyűlési, majd a helyhatósági választások után ismét önkormányzati képviselő-testületek irányítják a helyi ügyeket. A lendületes fejlődésnek köszönhető, hogy Göncz Árpád köztársasági elnök Tótkomlós nagyközséget 1993. november 1-jével várossá nyilvánította.

Demográfia

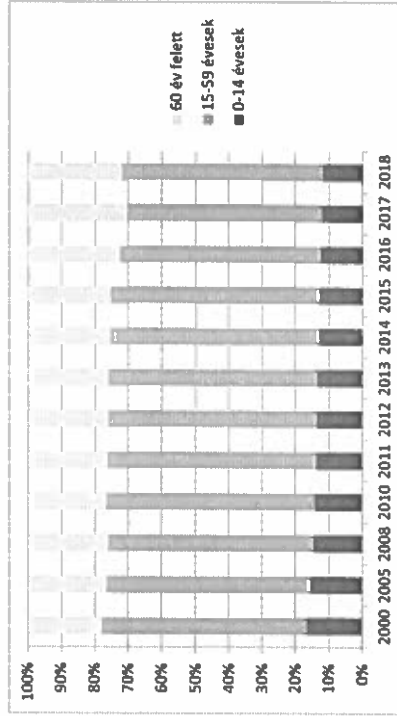
2.sz. diagramm: Népesség éves %-os változása (Forrás: KSH)

Tótkomlós utolsó mért népessége 2014-ben 5995 fő, becsült népessége 5 873 fő (a 2018 évben), ami Magyarország népességének 0.06%-a (Békés megyének 1.74%-a). Népsűrűsége 47 fő/km². Lakások száma 2900, népességet figyelembevéve, ez 2 fő lakásonként.

Tótkomlós népesség összetételének tendenciái

Meghatározások	2008.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
állandó népesség száma	6527	6390	6321	6257	6195	6133
lakónépesség száma	6351	6144	6055	5989	5952	5919
hajadon/nőtlen	2657	2657	2678	2695	2710	2702
házas	2545	2361	2283	2210	2141	2085
özvegy	757	748	731	711	701	698
elvált	566	609	600	602	590	592
nem ismert	2	15	29	39	53	56
férfiak aránya	47,8 %	48,01 %	48,06 %	47,95 %	48,05 %	48,25 %
nők aránya	52,2 %	51,99 %	51,94 %	52,05 %	51,95 %	51,75 %
gyermekkorúak aránya	14,5 %	14,1 %	13,8 %	13,65 %	13,41 %	12,93 %
közepkorúak (15-59 év)	61,6 %	62,5 %	62,59 %	62,51 %	62,7 %	62,56 %
időskorúak (60 év felett)	23,9 %	23,4 %	23,62 %	23,85 %	23,89 %	24,51 %

3.sz.táblázat: Tótkomlós népesség összetételének tendenciái (2008- 2014)

3.sz. Diagramm: Az állandó népesség kor szerinti megoszlása (2000-2018)
(2016-2018 becslült adat)

2.2. Tótkomlós településkepe

Tótkomlós Magyarország Dél-alföldi területén, Békés-megyében - Orosházától 15 km-re délre - található település, mely földrajzi elhelyezkedésénél fogva azon települések egyike, amelynek vonzáskörzete részben egy másik megyéhez, Csongrádhoz tartozik: Nagyér, Ambrozfalva, Csanádalber, Pitvaros. A tengerszint feletti mintegy 93-99 m között fekszik, a Maros hordalékkúpjához kapcsolódó, Tisza völgy irányában lejtő jellemzően sík területen. Tótkomlós város közigazgatási területe 12539,7 ha, melyből 460,4 ha belterület, 11941,1 ha külterület és 138,1 ha zártkert. A település közúton és vasúton egyaránt megközelíthető. Két fontos útvonal keresztezi a várost a 4432-es Békéscsabáról-Makó irányába és a 4427-es Orosházáról-Mezőhegyes irányába. A várost vasúthálózat köti össze Orosházával és Mezőhegyessel, mely kétirányú átmenő forgalmat biztosít a települések között. A belső úthálózat kiépítettsége még nem teljes körű. Jellemzően az alföldi városokra Tótkomlós is jellemző a kerékpáros forgalom.

A város területén jelenleg a

-Fő út belterületi határ – Földvári út közötti, valamint

- Kossuth utca Fő út – Zámenhof utca közötti szakaszán van kerékpárút.

A Kossuth utcai kerékpárút a gyalogárda hiánya miatt nem tudja szerepét betölteni.

1. sz. térkép: Tótkomlós városa a város

2.3. Tótkomlós gazdasági profilja

Az Orosházi járás településeket Tótkomlós is az ország egyik legfejlettebb, legelmaradottabb kistérségei közé tartozik. Gazdasági potenciálja az 1980-as évek végétől folyamatosan romlik. A településen elsősorban a szántóföldi növénytermesztés jellemző, amelyet kiegészít a takarmánynövények termesztése. Nagy jelentőségű továbbá az állattenyésztés, különösen a baromfitenyésztés (kiemelkedően a liba) és a sertéstartás.

Az összes működő vállalkozások száma a városban meghaladja a 320-at.

Tótkomlós gazdaságában a mezőgazdaság, élelmiszeripar, a könnyűipar a meghatározó szolgáltatók mellett. Évszázados hagyománya van az őrlésnek a városban, ma is működő malma jelentős mennyiségű gabonát dolgoz fel.

A városban több szarító, magtár, takarmánygyártó üzem, ezen kívül állattartó nagyüzemi telep működik.

A lakosság túlnyomó részben ma is mezőgazdasággal foglalkozik (társas vállalkozások, egyéni gazdálkodók, több mint 650), ez a helyiek elsőszámú megélhetési forrása. A kapcsolódó vállalkozások (keveréktakarmány gyártás, malomipar, tojástermelés) is jelentős foglalkoztatók. A 90-es években a kis- és középvállalkozások száma emelkedett, s néhány könnyűipari vállalkozás (zipzáruzem, női ruhakészítés stb.) is működik a településen. A városban a külföldi érdekeltségű vállalkozások is jelentős munkalehetőséget biztosítanak a lakosság számára.

A rendszerváltást követően sok nagyüzem bezárásra került, ennek következtében az megmaradt üzemek – bár alacsony feldolgozottsági fokot produkálnak – elsődlegesen az állattenyésztésre szakosodott élelmiszeripart látják el.

2.4. Tótkomlós turizmusa

A városba érkezőket több nevezetesség is várja. Közülük kiemelkedik az 1795-ben, késő barokk stílusban épült evangélikus templom, a Nagykopáncs határában található Kápolna, az Erzsébet ligeti milleniumi emlékpark, a Szlovák Emlékház, a Szlovák Tájház, a Szlovák Néprajzi Gyűjtemény és a tanyavilág emlékét őrző Tanyamúzeum, mely a hagyományos gazdálkodás jellegzetes tárháza.

Tótkomlós turizmusának legjelentősebb szereplője a Rózsza Fürdő. A város büszkesége és gyakran látogatott idegenforgalmi központja 1942. óta áll folyamatosan a környék, valamint a helyi lakosság rendelkezésére. A város szívében található fürdőben a strandfürdőzés mellett kiemelkedő gyógyászati tevékenység is folyik, mely a feltört 46°C-os, magas kovásva tartalmú természetes alkálilhidrogen-karbonátos gyógyvizre épül. A reumatológiai szakrendelés keretében fizioterápiás, valamint a termálvizre épülő balneoterápiás kezelések vehetők igénybe a reumatikus betegségek és a mozgásszervi elváltozások kezelése, gyógyítása céljából. A nemrégiben megújult létesítmény hangulatos, családias környezettel, modern gyógy- és strandszolgáltatásokkal áll a vendégek rendelkezésére.

2.5. Összefoglaló táblázat Tótkomlós legfontosabb adatairól

Az adat	Actualizált Érték	Legfrissebb Dátum
A foglalkoztatott férfiak száma, 14 éves kortól (fő)	1 415	2018
A foglalkoztatott nők száma, 14 éves kortól (fő)	1 320	2018
Nyílvántartott álláskeresők száma összesen (fő)	99	2017
Nyílvántartott álláskeresők nők száma összesen (fő)	57	2017
Nyílvántartott álláskeresők férfiak száma összesen (fő)	41	2017
180 napon túli nyílvántartott álláskeresők száma összesen (fő)	39	2017
Egy éven túli nyílvántartott álláskeresők száma összesen (fő)	15	2017
Lakónépesség száma (fő)	5 662	2017
Átlagos iskolai végzettség (fő)	1376	2015
Középiskolai végzettségű középiskolai érettség nélküli, szakmai oklevéllel	1366	2015
Középiskolai végzettségű középiskolai érettségűvel, általános vagy	1306	2015

szakmai oklevéllel			
Egyetemi, főiskolai végzettségű oklevéllel (fő)	457		2015
Háziorvosok száma (fő)	3		2019
Házi gyermekorvosok száma (fő)	0		2019
Háziorvosi szolgálathoz tartozó szakápolók/ápolók száma (fő)	4		2015
Szakképzett bölcsődési kisgyermeknevelők száma (fő)	7		2015
Óvodapedagógusok száma (fő)	15		2017
Önkormányzati bölcsődék száma (db)	1		2019
Gyermekjóléti szolgálat által gondozott tükörutak száma	75		2015
Családi napközis száma (db)	0		2015
Bölcsődék száma (db)	1		2019
Gyermekjóléti szolgálatok száma (db)	1		2019
Általános iskola, feladatellátási hely (db)	2		2017
Óvodai feladatellátási hely (db)	3		2017
Gimnázium (db)	1		2017
Gyógyászati szolgálatok száma (humán) (db)	2		2015
Családi napközis szolgálat munkakörben foglalkoztatottak száma (fő)	0		2015
Lakásállomány (db)	2 899		2017
Közütemi ivóvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya	96%		2016
A közütemi szennyvízgyűjtő-hálózatba (kötőcsatornahálózatba) bekapcsolt lakások aránya	27,72%		2016
Kulturális intézmények száma - Közművelődési intézmények	5		2019
Kulturális intézmények száma - Művelődési intézmények	3		2019
Az oktatási rendszerben résztvevők száma - Óvodás	160		2017
Az oktatási rendszerben résztvevők száma - Általános iskolás	477		2017
Az oktatási rendszerben résztvevők száma - Gimnazista	106		2017

4.sz. Táblázat: Tótkomlós legfontosabb társadalmi adatai

Források:

http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_q1021b.html<http://statinfo.ksh.hu/Statinfo/index.jsp>

3. Jövőkép

3.1. Stratégiai illeszkedés

Az elképzelések és a kívánalmak szerint a fenntarthatóság alapelveit szem előtt tartva a fejlődés hatására kialakuló komfortos, esztétikus és egészséges környezet, a biztonságos társadalmi háttér és megélhetési viszonyok, a fejlett egészségügyi, üzleti és közszolgáltatások a minőségi élet alapját jelentik a város, valamint a járás lakosai számára, ez határozza meg a jövőképet.

A város belső adottságait és a külső környezet által befolyásolt lehetőségeit figyelembe véve hosszú távú jövőkép világosan kijelöli, hogy Tótkomlós milyen várossá szeretne válni 2030-ra. Ennek eléréséhez tudatos fejlesztési folyamatra, egymásra épülő, egymást erősítő célok kijelölésére és a célok elérését biztosító fejlesztések megvalósítására van szükség.

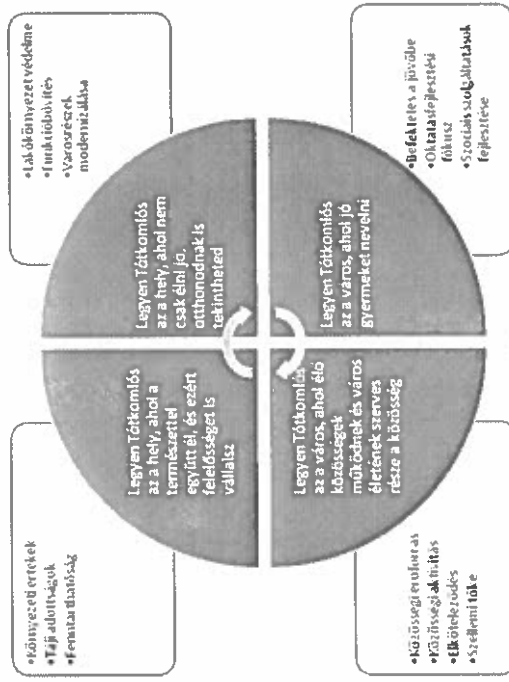
Az ITS elérendő céljait nagymértékben meghatározzák egyrészt az Európa 2020 stratégiából levezethető fejlesztési irányok:

- a kohéziós politika 11 tematikus célja és az egyes támogatási alapok (ERFA, ESZA, Kohéziós Alap) ezen célokhoz illeszkedő ún. beruházási prioritásai;
- másrészt Békés-Megye Területfejlesztési Koncepciója, Stratégiai Programja és Operatív Programja.

Mivel várhatóan az európai uniós támogatások továbbra is kiemelt szerepet játszanak majd a jövőben is Tótkomlós fejlődésében, ezért az ITS kidolgozásának fontos eleme a városi célrendszer illeszkedése a magasabb rendű célkitűzésekhez.

Az ITS célhierarchiája ráépül a város meglévő stratégiai dokumentumaira és ágazati programjaira, valamint illeszkedik a Békés Megyei Területfejlesztési Koncepciójában foglalt célokhoz.

3.2. A jövőképek pillérei

Tótkomlós egy a hagyományait és identitását őrző, de infrastruktúrájában modern, élhető és szerethető kisváros, egyben a lakosság igényeit teljes mértékben kielégítő foglalkoztató-, szolgáltató- és fűdőváros. A város szerethető, emberi léptékű, befogadó, a lakosság együttműködő. A városfejlesztés során a fenntartható fejlődés elve érvényesül, és a városban élő közösségek támogatják a város lakosságát szolgáló, a turizmust, a közszolgáltatásokat, illetve az oktatást célzó fejlesztések létrejöttét.

Tótkomlós Magyarország egyik kihasználható helyi potenciálakkal rendelkező kisvárosa, amely egyszerre kínálja a vidék egészséges környezetét és a városi szolgáltatásokat a helyi a kulturális hagyományokra és turisztikai potenciálra építve a lakosság életminőségének folyamatos javítása, és a fenntartható jövő érdekében.

4.sz. diagramm és ábra: Tótkomlós jövőképe

TÓTKOMLÓS – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

A település önmagáról alkotott víziója iránymutatásul szolgál ahhoz, milyen céloknak kell megfelelni és azokat milyen fejlesztési eszközökkel lehet elérni.

Az élhető környezet és a fenntartható fejlődés olyan fogalmakat takarnak, melyre számtalan külső hatás hat, és melyben számtalan belső hatás működik és ebből következőleg létrehozásához és fenntartásához rendszerszemlélet szükséges.

3.3. Jövőkép kifejtése

Legyen Tótkomlós az a település, ahol együtt él és a természettel, de közben azt is tudod, hogy ez felelősséggel jár!

Tótkomlós gyönyörű természeti környezetben helyezkedik el. Ez a természeti környezet fontos értéke a településnek, része a helyi lakosok identitásának, illetve a település egyik fontos vonzereje az idelátogatók számára. A természeti környezet megőrzése, védelme a jövőben is kiemelt feladat kell, hogy legyen. Fontos a táji adottságok jelenleginél jobb kihasználása, a település és a táji környezet kapcsolatának erősítése. A jövőbeli fejlesztések során minden esetben érdemes végiggondolni, hogy az egyes beavatkozások milyen hatással vannak a táji környezetre, illetve hogy a beavatkozások eredményeinek környezeti fenntarthatósága biztosítható legyen.

Legyen Tótkomlós az a település, ahol nem csak élni jó, de otthonodnak is tekintheted!

Tótkomlós Békéscsaba agglomerációjában, Orosháza közvetlen szomszédságában elhelyezkedő település, mely egyedülálló módon őrzi falusi hangulatát. A falusias környezet, a jó levegő, a csend, a nyugalom különleges adottsága a településnek. Mindezek megőrzése a jövő fontos feladata, úgy, hogy az értékek megőrzése mellett a lakosság ellátása, a helyben elérhető szolgáltatások magas színvonalúak, sokrétűek legyenek. A kulcskérdés tehát az, hogy a település megtartsa azt az egyensúlyi állapotot, amiben megőrzi a vidék adta előnyöket, de emellett új és magasabb színvonalú funkciókkal bővíti.

Az otthon biztonsága: Tótkomlósnak olyan kisvárossá kell válnia, ahol a helyi lakosok biztonságban érik magukat, ahol pihentető környezetben tudják a hétvégéket, a szabadidőket eltölteni.

Mindehhez elengedhetetlen az épített és természeti lakókörnyezet megújítása, védelme.

Az otthon gazdasága: Tótkomlósnak olyan kisvárossá kell válnia, ahol a helyi lakosok nincsenek rákényszerítve, hogy más települések szolgáltatásait használják, hanem a lehetőségekhez képest minél több dolgot lakóhelyükön is el tudjanak intézni. Ez jelent közigazgatási, közszolgáltatási, kereskedelemi, közösségi funkcióbővülést.

Az otthon hangulata: Tótkomlósnak olyan kisvárossá kell válnia, ahol a helyi lakosok számára biztosított a feltöltődés lehetősége, helyszínei. Ennek területei különösen rekreáció, sport, kultúra, közösségi élet.

Legyen Tótkomlós az a település, ahol a fejlesztések szerves része a helyi közösség!

Tótkomlós a mai napig sok mindent megőrzött a falusi közösség értékeiből, úgy mint az összetartó közösség, a sokszínű, gazdag, változatos közösségi élet. Tótkomlós jövője szempontjából komoly jelentősége van annak, hogy ezeket a közösségi erőforrásokat mennyire hatékonyan tudja kihasználni.

A közösségi erőforrásokra alapozott fejlesztések azért lehetnek hatékonyak, mert a helyben élők aktivitására/aktiválására épülnek. Annak a településnek a lakói, akik látják, hogy a fejlesztésekbe nekik is van beleszólásuk, ráhatásuk, könnyebben mozgósítják saját erőforrásaikat és az elért eredményeket is jobban magukénak érik. Ez a folyamat végső soron a fejlesztések iránti elköteleződést és egy önbizalommal teli légkört von maga után, ami további erőforrásokat tud mozgósítani.

„Tótkomlós modern, a lakosság igényeit teljes mértékben kielégítő foglalkoztatód-, szolgáltató-, iskola-, valamint turizmusfejlesztési, - ezáltal az elérhető környezet és a fenntartható fejlődés megteremtése, a turizmus, a közszolgáltatások, illetve a közoktatás-orientált fejlesztések segítségével

B. ÁTFOGÓ CÉLOK

- Kedvező feltételek mellett elérhető környezet kialakítása
- Helyi erőforrásokra épülő stabil gazdasági környezet kialakítása

C. HOSSZU TÁVU STRATÉGIAI CÉLOK

- Turizmusfejlesztés
- Elérhető települési környezet fejlesztés
- Gazdaságfejlesztés
- Közszolgáltatások fejlesztése

D. KÖZÉPTÁVU TEMATIKUS CÉLOK

- 1. Szinvonaltas szolgáltatások biztosításával a város vonzerejének növelése
- 2. Az attrakció környezetét a szabadidő hasznos elöltéséhez szükséges feltételek biztosítása
- 3. A turisztikai potenciálban rejlő lehetőségek kiaknázása
- 4. Vállalkozások, működő tőke betelepítéséhez szükséges feltételek biztosítása
- 5. Munkaadó-piaci igényekhez alkalmazkodó hatékony oktatási-képzési rendszer
- 6. Közlekedési feltételek javítása

5. sz. ábra: Tótkomlós jövőképe és hosszú távú célrendszer

3.2. A városfejlesztés célkitűzései

Tótkomlós város jövőképe a következő évtized végére egy sikeres, gazdaságilag stabil és megfelelően prosperáló kisváros képét vetíti előre, ahol a szolgáltatások széles körét elérheti el a lakosság, ennek köszönhetően erős, komoly térszervező erővel rendelkező település lesz, ahol a lakosság kedvező körülmények között élhet.

Átfogó célok

1. átfogó cél: Kedvező feltételek megteremtésével élhető környezet kialakítása

A jövőképhez tartozó első átfogó cél a kedvező feltételek megteremtésével élhető környezet kialakítását kívánja elérni, ami a lakosság, illetve a városba látogatók számára is ideális feltételeket kínál. A turisztikai potenciál erősítése, a szabadidős terek fejlesztése, a vonzó környezet a színvonalas szolgáltatásokkal együtt járul hozzá az átfogó teljesüléséhez. Az emberek olyan helyeket, tereket fognak szívesen használni, illetve kellemesnek ítélni, melyek egyrésztől védelmet biztosítanak, másrésztől bizonyos alapvető emberi igényekhez igazodnak. Tehát például védelmet biztosítanak a forgalomtól, a bűnözéstől, és a nem kívánatos éghajlati tényezőkkel szemben. Ezen kívül fontos emberi igény, hogy a terek alkalmasak legyenek olyan alapvető emberi viselkedési formák és interakciók megnyilvánulására, mint például: lehessen sétálni, beszélgetni, nézelődni, játszani. A komfort mellett pedig egy barátságos, élhető városnak, térek érzékszervi élményeket is biztosítani kell, tehát az esztétikai szempontok is megjelennek. Az élhető környezet kialakítása várhatóan hatással tud lenni a bevándorlással ellentétes - a globális folyamatokhoz igazodó – elvándorlással és a népességszám csökkenéssel is.

2. átfogó cél: Helyi erőforrásokra épülő stabil gazdasági környezet kialakítása

A 2. átfogó cél a hagyományokra épülő stabil gazdasági légkör megteremtését fogalmazza meg, mely a vállalkozások működési feltételeinek biztosításával, illetve az ezt erősítő oktatási-képzési rendszer átalakításával versenyképes környezetet biztosít. A közlekedési feltételek az előzőekhez kapcsolódóan járulnak hozzá a térség egészének fejlődéséhez az elérhetőség javításán keresztül.

A gazdaságfejlesztés kiemelt cél, mert az erősödő vállalkozások tudják jelentősebben a lakosság életminőségét és életszínvonalát. A város földrajzi helyzetéből adódóan,

Orosháza és Békéscsaba közelsége, valamint a határterületi fekvés sajátos gazdasági környezetet, egyben kihívásokat is jelent. A gazdaságfejlesztési projektek mindenkor tervezésénél szükséges figyelembe venni a Tótkomlós földrajzi környezetét érintő aktuális gazdasági folyamatokat is (új vállalkozások betelepülése, beruházások intenzitása és típusa stb.)

Hosszú távú tematikus célok

1. Turizmusfejlesztés

A város komoly kulturális-, történelmi-, vallási-, épített és szellemi értékkel rendelkezik, mely kapcsolódva a vonzó természeti környezethez kiváló adottságot jelent a turizmus dinamizálására. A város vezetése az ágazati szereplők összefogására épülő, önkormányzat által is támogatott programok szervezésével és hatékony marketingjével a városra irányítják a figyelmet. Az attrakciók és fogadási feltételek kiszélesítésével a térségbe látogatók száma mellett a látogatók által eltöltött látogatási idő is növekszik, mely fokozza az ágazat stabilitását.

A város ugyan számos történelmi, kulturális, vallási értékkel rendelkezik, valamint a városnak és térségnek kedvezők a természeti adottságai, viszont az itt található attrakciók nem elég ismertek országos szinten, és a vendégfogadás feltételei is hiányosak. A növekvő vendégforgalmat a fogadási feltételek javításával, vonzóbbá tételével lehet elérni, amely egy térségi összefogást és erősödő marketinget is feltételez. Ezek együttes fejlesztésével lehet azt elérni, hogy ismertebbé válik a város, gazdagodik a programkínálat, nő a látogatószám, akár több napos elfoglaltságokat tudnak kínálni a turistáknak. Mindezek azt eredményezik, hogy a megnövekedett látogatószám hosszabb ott tartózkodást és magasabb turisztikai költséget eredményez. A város országos turisztikai jelentősége növelhető országos turisztikai hálózatokkal történő együttműködések kialakítása révén, a fürdő ismertsége is növelhető ezáltal.

2. Élhető települési környezet fejlesztése

A közlekedési hálózat fejlesztése a térségi kapcsolatok erősítésén túl Tótkomlós járási szerepét, a funkciók és szolgáltatások elérhetőségét is növeli. A lakosság jólétének növekedését eredményezik a sportolási, rekreációs célú, illetve szabadidős tevékenységek

végzésére alkalmas területek kialakítása, így a város teljes lakossága számára vonzó községi terek jönnek létre. A térségi viszonyrendszer erősítését a fogyasztó-termelő kapcsolatok kialakítása, illetve ennek kereteit adó környezet biztosítja.

3. Gazdaságfejlesztés

A gazdaságfejlesztés kulcsa a hagyományokkal rendelkező, térségi erőforrásokra építő hűvöágazatok versenyképességének javítása.

A vállalkozások ágazati megoszlásából kitűnik a mezőgazdasági vállalkozások arányának folyamatos térnyerése. Ugyanakkor a mezőgazdasági vállalkozások közül nagyon hiányzik a feldolgozóipar jelenléte, mely a térség erőforrásaira épülve tudná a város és térsége versenyképességét fokozni. A város életében szintén fontos szektor lehet a mezőgazdaságra épülő iparfejlesztés. Az ipar szerepe mindig is mérsékeltebb volt, ami periferikusabb fekvésének, illetve az országhatár közelségének is betudható. Ennek megfelelően barnamerősi, illetve alulhasznosított területek is kisebb mértékben jellemzőek, ezek valamelyest használatban vannak, de kihasználtságuk nem megfelelő.

A település ipari park címmel rendelkező terület létrehozására támogatási szerződéssel rendelkezik.

A versenyképesség növelésében további beavatkozási irány lehet az együttműködésben rejlő potenciál kihasználása is. Úgy lehet versenyképesebbé tenni a helyi gazdaságot, hogy ösztönözzni kell a vállalkozások együttműködését, hogy a beszerzések, termelési folyamatok összehangolásával kölcsönös előnyökre tegyenek szert a vállalkozások, hatékonyabban jelenjenek meg a piacon. Meg kell teremteni annak a lehetőségét, hogy korszerű, vonzó feltételeket kínáló ipari területeket lehessen befektetőknek kialakítani a mezőgazdasági területek mellett, és fontos hogy a jelenlegi termelő vállalkozások nagy része is a városban tudjon működni. A cél keretében fontos a város és befektetési kínálatának megismertetése A potenciális befektetői körrel így egy jól felépített befektetésösztönzési program elősegítheti a működő tőke betelepítését, ami új munkahelyeket teremt a városban és környékén. A városvezetés véleménye szerint, egy új gazdasági szereplő (foglalkoztató) megjelenése hangsúlyosan hat a városfejlesztési célok elérésére, annak elérését nagymértékben elősegíti.

4. Köszolgáltatások fejlesztése

Az utóbbi évek fejlesztésének hatására a város szolgáltatási színvonala jelentős fejlődésen ment keresztül a közigazgatáson kívül az oktatási-nevelési, szociális és egészségügyi szolgáltatások terén, aminek hatására Tótkomlós térségi szerepköre jelentősen erősödött. A stratégiai cél a korszerűsítés folytatását fogalmazza meg a szűk keresztmetszetek, elsősorban kapacitáshiányok felszámolásával. Ennek keretében az épületek energetikai célú fejlesztése, megújuló energetikai beruházások az elavult technológiájú, energiapazarló rendszerek kiváltását eredményezik. Ezek mellett a szolgáltatások minőségének fokozása többek között a korszerű hulladékrendszer kiépítésével és működtetésével érhető el. Az önkormányzati és településüzemeltetési rendszerek fejlesztése az intézmények hatékonyságának fokozásához járulnak hozzá.

Tótkomlós tematikus fejlesztési területei az élehető környezet és a fenntartható fejlődés érdekében:

TÓTKOMLÓS – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

A. Közép távú tematikus célok

1. rész cél:

1. Színvonalas szolgáltatások biztosításával a város vonzerőjének növelése	2. Az attraktív környezet a szabadidő hasznos eltöltéséhez szükséges feltételek biztosítása	3. A turisztikai potenciálban rejlő lehetőségek kiaknázása	4. Vállalkozások, működő tőke betelepüléséhez szükséges feltételek magas minőségű biztosítása	5. Munkaerő-piaci igényekhez alkalmazkodó hatékony oktatási-képzési rendszer	6. Közfeladati feltételek javítása
--	---	--	---	--	------------------------------------

Színvonalas szolgáltatások biztosításával a város vonzerőjének növelése

Színvonalas szolgáltatási struktúra kiépítésével és működési feltételeinek megteremtésével a város a lakosság számára kedvező, ügyfélbarát környezetet alakít ki, mely a rövid ügyintézési idővel jelentősen növeli annak hatékonyságát. A település széles szolgáltatási kínálata a vállalkozások tevékenységéhez kapcsolódó háttér biztosításával hozzájárul a vállalkozások versenyképességének növeléséhez, ami egyben jelentős helyi foglalkoztatást is generálva a foglalkoztatási lehetőségek bővülését eredményezi.

A tercier szektor mellett a közintézmények és közszolgáltatások a helyi lakosság számára történő biztosításán túl egyben a város környezetében lévő települések számára is biztosítja szolgáltatásait, így a város térszervező, illetve térségi közigazgatási-központi szerepköre is erősödik, ami hozzájárul a térség és a település népességmegtartó erejének növekedéséhez, hiszen az alapvető ügyek intézése helyben, modern körülmények között megoldható, s nem szükséges távolabbi városba, Orosháza vagy Békéscsaba utazni.

2. rész cél:

1. Színvonalas szolgáltatások biztosításával a város vonzerőjének növelése	2. Az attraktív környezet a szabadidő hasznos eltöltéséhez szükséges feltételek biztosítása	3. A turisztikai potenciálban rejlő lehetőségek kiaknázása	4. Vállalkozások, működő tőke betelepüléséhez szükséges feltételek magas minőségű biztosítása	5. Munkaerő-piaci igényekhez alkalmazkodó hatékony oktatási-képzési rendszer	6. Közfeladati feltételek javítása
--	---	--	---	--	------------------------------------

Az attraktív környezet a szabadidő hasznos eltöltésének feltételeit biztosítja

A lakosság igényeinek, szükségleteinek megfelelő körülményeinek kialakításával növelhető a társadalom jóléte, mely hozzájárul a lakosság elégedettségéhez. A feljuttított műemlékek, jelenleg használaton kívüli kulturális létesítmények a rendezett

TÓTKOMLÓS – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

zöldfelületekkel vonzó, kisvárosi környezetet alkotnak a lakosságon kívül a turisták számára is. A szabadidő hasznos eltöltését segítő elő az azoknak helyt adó infrastrukturális elemek kialakítása, illetve programokkal való megtöltése.

3. rész cél:

1. Színvonalas szolgáltatások biztosításával a város vonzerőjének növelése	2. Az attraktív környezet a szabadidő hasznos eltöltéséhez szükséges feltételek biztosítása	3. A turisztikai potenciálban rejlő lehetőségek kiaknázása	4. Vállalkozások, működő tőke betelepüléséhez szükséges feltételek magas minőségű biztosítása	5. Munkaerő-piaci igényekhez alkalmazkodó hatékony oktatási-képzési rendszer	6. Közfeladati feltételek javítása
--	---	--	---	--	------------------------------------

A turisztikai potenciálban rejlő lehetőségek kiaknázása

A településen jelentős turisztikai potenciál összpontosul, ennek kiaknázása egyelőre mérsékelt, ugyanakkor komoly lehetőségeket rejt magában. Az ITS tervezésének időpontjában a településen egy közel 5 milliárd Ft-os magánberuházás keretében új termálkútak fúrása tervezett, amely jelentősen hat a település energetikai ellátottságára. A fejlesztés gazdaságosabbá teszi a közszolgáltatásokhoz kapcsolódó és egyben a turisztikai szolgáltatások infrastruktúrájának fenntartását is. A turizmushoz kapcsolódó fejlesztések, felújítások ösztönzően hatnak a gazdaság egyéb ágazataira, különösen az építőiparra, illetve a szolgáltatások egyes ágazataira. A turizmus növekvő szerepével hozzájárul a gazdaság egészének erősödéséhez, diverzifikációjához. A fűdőt érintő fejlesztési elképzelések megvalósítását követően a látogatószám növekedése és a településen eltöltött idő növekedése hatására a turizmus jövedelemtermelő és foglalkoztatási pozíciója is erősödik.

4. rész cél:

1. Színvonalas szolgáltatások biztosításával a város vonzerőjének növelése	2. Az attraktív környezet a szabadidő hasznos eltöltéséhez szükséges feltételek biztosítása	3. A turisztikai potenciálban rejlő lehetőségek kiaknázása	4. Vállalkozások, működő tőke betelepüléséhez szükséges feltételek magas minőségű biztosítása	5. Munkaerő-piaci igényekhez alkalmazkodó hatékony oktatási-képzési rendszer	6. Közfeladati feltételek javítása
--	---	--	---	--	------------------------------------

Vállalkozások, működő tőke betelepüléséhez szükséges feltételek magas minőségű biztosítása

TÓTKOMLÓS – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

A vállalkozások tevékenysége számára vonzó feltételeket kínáló üzleti környezet elemeinek kiépítésével elérhető lokális előnyök a vállalkozások versenyképességének fokozódásához járulnak hozzá. Figyelembe vesszük, hogy a vállalkozások gazdasági szempontok mellett figyelembe veszik az „élhető környezet” elemeinek meglétét egy új vállalkozás működési környezete mellett. A modern világ megköveteli a modern megközelítés alkalmazását és korszerű ösztönzőrendszer kiépítését a célok megvalósításának támogatására. Az ösztönző rendszer az eddigi vállalkozások tevékenységeinek és kapacitásainak bővítése mellett új vállalkozások betelepülésére is hatással van, ennek keretében nő a foglalkoztatás a településen és térségében. Az önkormányzati és magánberuházások hatására a város gazdasága megerősödik, illetve stabilizálódik, így a település dinamikusan növekvő gazdasági pályára áll.

5. rész-cél:

1. Szervezési szolgáltatások betelepülése a város vonzerejének növelése	2. Az atraktív környezet a szabaduló hasznos előállításához szükséges feltételek biztosítása	3. A turisztikai potenciálban rejlő lehetőségek kiaknázása	4. Vállalkozások, működő tökéletesedésük a szociális feltételek magas minőségű biztosítása	5. Munkaerő-piaci igényekhez alkalmazkodó hatékony oktatási-képzési rendszer	6. Közlekedési feltételek javítása
---	--	--	--	--	------------------------------------

Munkaerő-piaci igényekhez alkalmazkodó hatékony oktatási-képzési rendszer

Az oktatási-képzési rendszer strukturális átalakításával a képzési lehetőségek összhangba kerülnek a munkaerő-piaci igényekkel, reagálva a hiányszakmákra, illetve a vállalkozások jövőbeli fejlesztéseire, mely a stratégiai szemlélet meghonosításához is hozzájárul. A gyakorlati képzési rendszer kialakításával a vállalkozások tevékenységét már a képzési időszak alatt megismerik a tanulók, ahol tapasztalt szakemberek vezetésével, valós körülmények között sajátíthatják el a szakma sajátosságait, miközben lehetőség nyílik specializációjukra, illetve a munkaadók már a tanulási fázisban kiválaszthatják és ösztönözhetik a kiváló képességű tanulókat. Az Ösztönzőprogramok a tanulók ösztönzése mellett a betelepülők számára is vonzó tényezőként jelennek meg, így mérsékelhetik az elvándorlás mértékét. Az oktatási-képzési intézmények, önkormányzat és vállalkozók együttműködése és közös gondolkodása a párbeszéd kialakítását biztosító fórumok működtetésével valósulhat meg.

TÓTKOMLÓS – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

6. rész-cél: Közlekedési feltételek javítása

1. Szervezési szolgáltatások betelepülése a város vonzerejének növelése	2. Az atraktív környezet a szabaduló hasznos előállításához szükséges feltételek biztosítása	3. A turisztikai potenciálban rejlő lehetőségek kiaknázása	4. Vállalkozások, működő tökéletesedésük a szociális feltételek magas minőségű biztosítása	5. Munkaerő-piaci igényekhez alkalmazkodó hatékony oktatási-képzési rendszer	6. Közlekedési feltételek javítása
---	--	--	--	--	------------------------------------

Közlekedési feltételek javítása

A térségi, illetve városrészi kapcsolatokat szorosabbra fűzésével létrejövő interakciók hatására megélnék a gazdasági, társadalmi és önkormányzati szereplők közötti együttműködés, mely a hatékonyság fokozódásán túl a versenyképességre is pozitívan hat. A lakosság összefogásának erősödésével a hatékonyabban kapcsolódhatnak bele a várost érintő döntésekbe. A közlekedési hálózatok fejlesztésével a városban tevékenykedő vállalkozások is újabb munkaerőhöz juthatnak a környező településekről ingázókkal kapcsolatban. A kapcsolatok kiszélesítése, a kereslet és kínálat készletének bővülése a gazdaság versenyképességének fokozásával biztosítja a stabil gazdasági szerkezet létrejöttét.

Tótkomlós jövőképe két átfogó célt fogalmaz meg, amik fókuszát további hat rész-cél adja meg. A város stratégiája a koncepció alapján négy stratégiai célban határozza meg a hosszú távú és hat rész-célban a közép-távon elérni kívánt eredményeket.

Az EU 2020 tematikus célkitűzései										
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
1. Átfogó cél	+	++		++	++	++	+	+	++	++
2. Átfogó cél	+	++	++	++	++	++	++	+	++	
1. Rész-cél		++	+		+	++	++	+	+	++
2. Rész-cél				++	++	++	++	+	++	
3. Rész-cél	+	++	++	+	+	++	+	+		
4. Rész-cél	++	+	++	+	+				++	
5. Rész-cél		++	++			+	++	++	++	
6. Rész-cél			++	+	+	++	++	++	++	++

5.sz. táblázat: Célok összefüggérendszer

++ : szoros kapcsolat

+: közvetett kapcsolat

1. Turizmus fejlesztése

Indikátor megnevezése	Indikátor mértékegysége	Módszeren és adatforrás	A beszámlás gyakorisága	Bázisérték (2019)	Célérték (2029)
Külföldi és belöldi turisták költése	millió Ft	TOP indikátor definíciós lap alapján	évente	TOP indikátor definíciós lap által meghatározott mód szerint alapján később kerül meghatározásra.	TOP indikátor definíciós lap által meghatározott mód szerint alapján később kerül meghatározásra. (növekedés)
Vendégjzarakák száma	db	KSH	évente	KSH adatok megjelenésekor, később kerül meghatározásra.	KSH adatok megjelenésekor, később kerül meghatározásra. (növekedés)
Egy lakosra jutó idegenforgalmi adó	1000 Ft	KSH	évente	KSH adatok megjelenésekor, később kerül meghatározásra.	3 %-os növekedés

2. Élhető városi környezet fejlesztése

Előzettség a települési környezet minőségével	pontérték (1-10)	Önkormányzat által végzett kérdőíves felmérés	évente	Önkormányzat által végzett kérdőíves felmérés alapján később kerül meghatározásra	Önkormányzat által végzett kérdőíves felmérés alapján később kerül meghatározásra. (növekedés)
Támogatással érintett lakosok száma a rehabilitált településen	fő	Kedvezményezett kimutatás alapján	évente	Kedvezményezett kimutatás alapján később kerül meghatározásra.	Kedvezményezett kimutatás alapján később kerül meghatározásra. (növekedés)

3. Gazdaság fejlesztése

Nyilvántartott vállalkozások száma	fő	Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat	365	évente	5 %-os csökkenés
Vállalkozási aktivitás	db/lakosság aránya	TOP indikátor definíciós lap alapján	évente	TOP indikátor definíciós lap által meghatározott módszertan alapján később kerül meghatározásra.	3 %-os növekedés
Kkv-k számának változása	%	KSH	évente	A KSH települési szintű adatszolgáltatása alapján később kerül meghatározásra.	5 %-os növekedés
Egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték	1000 Ft	KSH	évente	A KSH települési szintű adatszolgáltatása alapján később kerül meghatározásra.	3 %-os növekedés

TÖRKOMLÖS – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

4. Közfoglalkoztatások fejlesztése

Primer energiafelhasználás	G)	TOP indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	TOP indikátor definíciós lap által meghatározott módszertan alapján később kerül meghatározásra.	TOP indikátor definíciós lap által meghatározott módszertan alapján később kerül meghatározásra. (+)
Eligedettségi a fejlesztéssel érintett települési közszolgáltatások minőségével	pontérték (1-10)	Önkormányzat által végzett kérdőíves felmérés	évente	Önkormányzat által végzett kérdőíves felmérés alapján később kerül meghatározásra	Önkormányzat által végzett kérdőíves felmérés alapján később kerül meghatározásra. (-)
Intézmények száma, amelyekben mőt a látogatottság a program előtti időszakhoz képest	db	TOP indikátor definíciós lap alapján, kedvezményezett	évente	TOP indikátor definíciós lap által meghatározott módszertan alapján később kerül meghatározásra.	TOP indikátor definíciós lap által meghatározott módszertan alapján később kerül meghatározásra. (+)
Fejlesztések eredményeként megújuló energiaforrást alkalmazó intézmények számának változása	%	Kedvezményezett kimutatás alapján	évente	0	növekedés

Előgedettség a települési környezetben	10 pontérték (1-2)	Önkormányzat által végzett kérdőíves felmérés	évente	Önkormányzat által végzett kérdőíves felmérés alapján	(növekedés)
Támogatással érintett lakosok száma a rehabilitált településrészen	10	Kedvezményezett kimutatás alapján	évente	Kedvezményezett kimutatás alapján	(növekedés)

4.1. Akcióterületek kijelölése és a lehatárolás indoklása

Nem tartozik az ITS feladatkörébe, hogy részletesen és teljeskörűen tartalmazza a kitűzött célok elérése érdekében megvalósítandó projektek leírását, de hozzá tartozik az előkészítettség különböző fázisában lévő projektelképezések összehangolása.

- egyrészt az, hogy az előkészítettség különböző fázisában lévő projektkezelések egymáshoz illeszkedve, a lehető leghatékonyabban járulhassanak hozzá az ITS céljainak eléréséhez.

- Különböző típusú projektek szolgálhatják a stratégiai célok elérését. A formálódó elképzelések alapján az alábbi projekttypusokkal számol jelen ITS:

- **Akcióterületi projektek**
Egybefüggő vonallal körülvett területen végbemenő fejlesztések, amelyek egymással szinergiában, egymást erősítő hatást fejtenek ki. Az egyes projektelemek hozzájárulnak más projektek megvalósulásához, illetve hatásaik kiteljesedéséhez. A projektek az akcióterület számára megfogalmazott cél érdekében kerülnek megvalósításra. Az adott területen olyan tömeget érnek el a szerteágazó beavatkozások (programok, projektek), hogy érzékelhető változást idéznek elő.

Tótkomlóson 3 ilyen akcióterület határolható le: A városközpont, valamint a város Keleti és Nyugati része, amik megfeleltethetők az akcióterületi lehatárolásnak.

- Hálózatos projektek

Hálózatos projekt kategóriába sorolhatók a tematikailag több, egymáshoz kapcsolódó, akár egyforma típusú projektelemből álló, de helyszínhez nem köthető - fizikai megvalósítást nem igénylő – projektek, amelyek a város egészére vagy annak egy nagyobb részére kiterjednek, és a projektelemek egy szinergikus rendszer elemeit képezik.

- Egyéb projektek

Azok a projektek, amelyek az előző kategóriák egyikébe sem tartozó pontszerű, jelentős fejlesztések, vagy beruházási jellegű és fizikai megvalósítást nem igénylő („soft”) jellegű programok.

Tótkomlós városa a fejlesztési elképzelések területi és funkcionális csoportosítása során a 2019-2026 közötti időszakra vonatkozóan 3 akcióterületet határolt le, amelyekhez indikatív projektjavaslatokat rendelt.

A lehatárolások a fejlesztési területek alapját képezik, megegyezve a település által elfogadott.

1. Városközponti akcióterület
2. Nyugati városrész
3. Keleti városrész

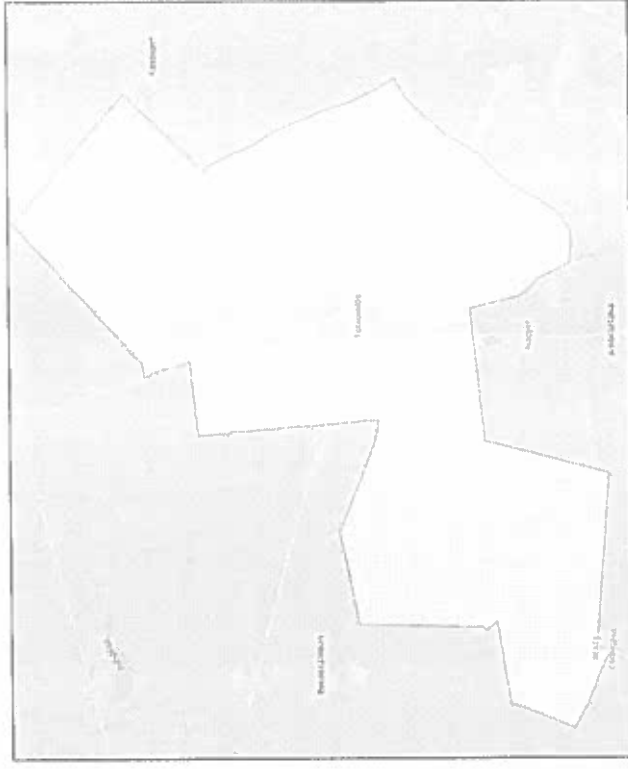
A várost kettévágó természetes képződmény a Száraz-ér. A Száraz-ér a Maros folyó mellékága, amely a romániai Arad melletti Holt-Marosból indul, és Füldeáktól északnyugatra a Batidai mocsarakba torkollik. Magyarországon az ér nagy része Békés megye területére esik, de átnyúlik Csongrád megyébe is. A román oldalon Arad megye nyugati részét érinti. 1889-re szabályozták, a 19. század végéig dereglyékkel hajózható volt.

Fejlesztési terület: Városközpont, Tótkomlós közösségi és kulturális életének központja
Tótkomlós városa leginkább a hagyományok és örökség kategóriájába sorolható az erős szlovák hagyományok őrzése és a kulturális tevékenysége vonatkozásában. Mindemellett fontos kiemelni a város kulturális tevékenységeit, az Alapfokú Művészetoktatási Iskola zenei területen folytatott komoly munkáját és elért eredményeit. Kiemelten fontos a Komlói néptáncscsoport aktív részvétele a hagyományörzési feladatokban, a Szlovák Két Tanítási Nyelvű Általános Iskolának köszönhetően a szlovák nyelv tovább örökítésében, mind iskolai órák keretében, mind a gyermekek délutáni foglalkoztatásában. Az intézménynek egyedülálló szerepe van a színjátszó csoport szlovák előadásainak megtanításában, az énekkaron belül szlovák énekek gyakorlásában, vagy a szlovák nyelvű különböző szavaló- és mesemondó versenyeken való részvétel biztosításában és a gyerekek mindezekre való felkészítésében.

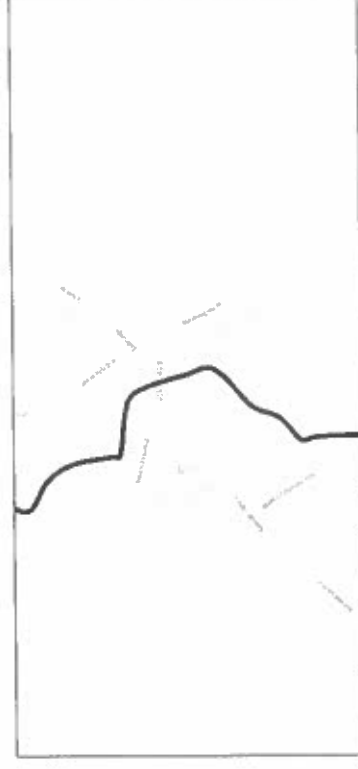
A városba érkezőket több nevezetesség is várja. Közülük kiemelkedik az 1795-ben, késő barokk stílusban épült evangélikus templom, a Nagykapáncs határában található román kori kápolna, a Tótkomlói Szlovák Emlékház, a Tótkomlói Szlovák Tájház, a Koppány János Szlovák Néprajzi Gyűjtemény, a Mestersegek Háza, a tanyavilág emlékét őrző Tanyamúzeum, mely a hagyományos gazdálkodás jellegzetes tárháza, a "Szálló a Komlóhoz" nevet viselő épület, mely 1881-ben épült és Tótkomlós első emeletes épülete, az Erzsébet ligeti milleniumi emlékpark, a Mária-emlékhely és a Szent István téren található letelepedési emlékmű. Kiemelkedő turisztikai vonzereje a településnek a Rózsa Fürdő, mely a strandfürdőzés mellett kiemelkedő gyógyászati szolgáltatásokat is nyújt látogatói számára, így komoly szerepet betöltve a gyógyturizmus tekintetében is.

Tótkomlós nem tartozik az ország jelentős idegenforgalmi látványosságai közé, viszont a meglévő értékei és nyújtott szolgáltatásai fontos szerepet töltenek be gazdasági szempontból a város életében. Mindenkepp érdemes tovább bővíteni a szolgáltatások körét a meglévőre alapozva. A városban van rendelkezésre álló szálláshely a Szekeres Panzió és Étterem, néhány magánzálláshely és a pályázat útján megvalósult Ifjúsági Szálló tekintetében, de amennyiben a település ki szeretné terjeszteni turisztikai kínálatát, úgy cél kell, legyen további szálláshelyek biztosítása.

Cél a városközponti akcióterületen, továbbá a városban a legnagyobb vonzerőt biztosító Rózsa Fürdő továbbfejlesztése. A környező településeken szintén vannak gyógyvizes

3.sz. térkép: Tótkomlós határa és területe (Google Maps)

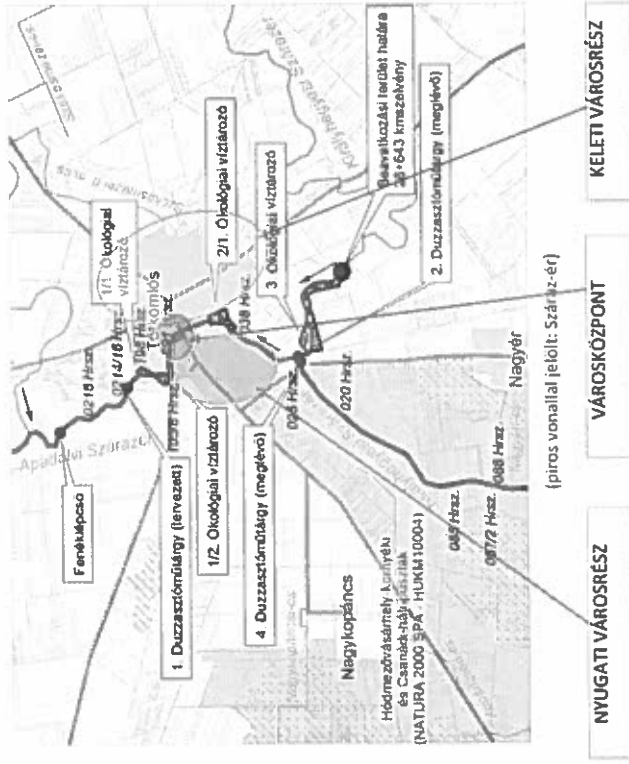

4.sz. térkép: Tótkomlós városa a várost kettészelő Szász-ér jelölésével (Google Maps)

fürdők, így fontos a konkurencia által nyújtott szolgáltatások és feltételek megteremtése és amennyiben lehetséges azok túllépése a még nagyobb látogatottság elérése érdekében. Fel kell térképezni a hiányosságokat és a meglévő kedvező szolgáltatások továbbfejlesztési lehetőségeit és ezáltal megtervezni egy fejlesztési koncepciót, amely aztán megfelelő marketing tevékenységgel még több vendéget csalogathatna településünkre és ez által növelhetné a gazdasági volument.

A vendégéhvogató rendezvények kiterjesztése is célként kell, hogy megfogalmazódjon a város ismertségének javításában. Jelenleg is nagy hangsúlyt fektet a város ilyen jellegű tevékenységeinek minél színvonalasabb kivitelezésére, de ennek mennyiségi és minőségi javulása a jövőben elengedhetetlen a turizmusfejlesztés vonatkozásában.

A következőkben bemutatásra kerülnek azon fejlesztési elképzelések, amelyek az ITS középtávú cérendszerében megfogalmazott célok megvalósítását szolgálják.

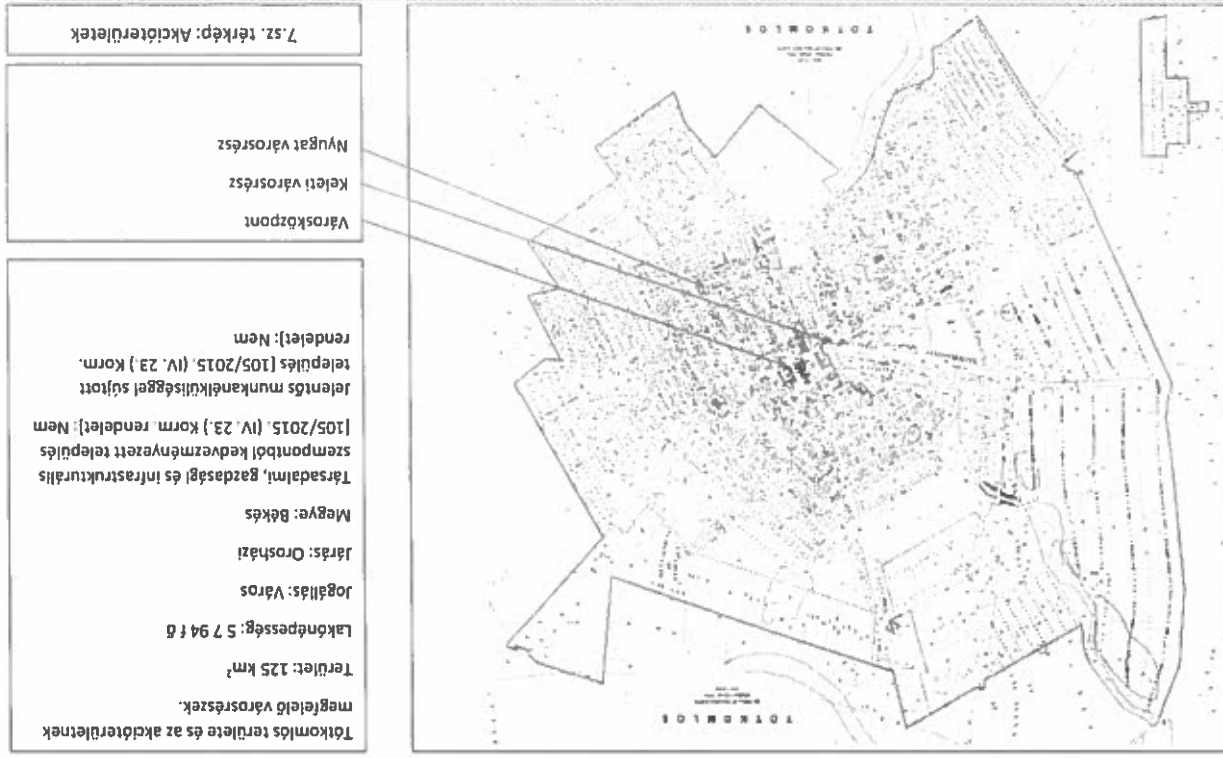
2.sz. térkép: Tótkomlós városa a várost kettészelő Szász-ér jelölésével

5.sz. térkép: Tótkomlós városközpont (Google Maps)

6.sz. térkép: A keleti és nyugati akcióterületet szétválasztó Száraz-ér (Google Maps)

8.sz. térkép: Városközpont és környéke (Google Earth)

9.sz. térkép: Tótkomlós és környéke (Google Earth)

Városközpont

városközpont	Hársfa utca 1 - 9.
városközpont	Görgey utca 2 - 14.
városközpont	Balogh Ádám utca 1 - 15.
városközpont	Érpárti sor 1-8
városközpont	Önd utca
városközpont	Eldő utca
városközpont	Álmos utca
városközpont	Tass utca
városközpont	Békássámsoni út 1 - 12
városközpont	Liszt Ferenc utca
városközpont	Bot utca
városközpont	Fő út 1 - 23/1.
városközpont	Bajcsy- Zsilinszky utca 1-36.
városközpont	Szexty György utca
városközpont	Rákóczi Ferenc utca 1-31
városközpont	Táncsics Mihály utca
városközpont	Achim András utca
városközpont	Arany János utca
városközpont	Mezőhegyesi út 1 - 43.
városközpont	Kereszt utca 3-22.
városközpont	Dózsa György utca 1-31
városközpont	Béla Király utca
városközpont	Engels utca 1-34
városközpont	István utca
városközpont	Gajdács Pál utca
városközpont	Luther utca
városközpont	Vak utca
városközpont	Dr. Adamkovics Ágost tér
városközpont	Koppány János köz
városközpont	Kossuth Lajos utca 2 - 17.
városközpont	Széchenyi István utca 2 - 18.
városközpont	Szabadság tér
városközpont	Szent István tér

1. Városrész (Nyugati)

1. Városrész	Katona József utca
1. Városrész	Zamenhof utca
1. Városrész	Északi sor
1. Városrész	Stokoly Sándor utca
1. Városrész	Kolozsvári utca
1. Városrész	Szántó utca
1. Városrész	Orgona sor
1. Városrész	Móricz Zsigmond utca
1. Városrész	Déli sor
1. Városrész	Bem utca
1. Városrész	Kossuth Lajos utca 19 - 83.
1. Városrész	Temesvári utca
1. Városrész	Pozsonyi út
1. Városrész	Ady Endre utca
1. Városrész	Pósa Lajos utca
1. Városrész	Nyári Pál utca
1. Városrész	Erzsébet utca
1. Városrész	Gaál Mózes utca
1. Városrész	Benedek Elek utca
1. Városrész	Hársfa utca 10 - 39
1. Városrész	Görgey utca 16 -
1. Városrész	Balogh Ádám utca 17- től
1. Városrész	Bercsényi utca
1. Városrész	Nagyér út
1. Városrész	Kórház utca
1. Városrész	Pacsirta utca
1. Városrész	Bezerédi utca
1. Városrész	Damjanich utca
1. Városrész	Érpárti sor 9- től
1. Városrész	Békássamsoni út 13 - 24.
1. Városrész	Erzsébet liget
1. Városrész	Borsziget utca 21,23,25, 10,12

B. Városrész (Keleti)

2. Városrész	Bajcsy-Zsilinszky utca 37 -
2. Városrész	Rákóczi Ferenc utca 33 -
2. Városrész	Mezőhegyesi út 45 -
2. Városrész	Dózsa György utca 32 - 50
2. Városrész	Béla Király utca 36 -
2. Városrész	Huba utca
2. Városrész	Borsziget utca 1/a - 19
2. Városrész	Fő út 25 - 70
2. Városrész	Széchenyi István utca 22 - 36
2. Városrész	Zsák utca
2. Városrész	Diófa utca
2. Városrész	Csaba utca
2. Városrész	Lehel utca
2. Városrész	Botond utca
2. Városrész	Árpád utca
2. Városrész	Szék utca
2. Városrész	Újtemető sor
2. Városrész	Magyar utca
2. Városrész	Zrínyi Miklós utca
2. Városrész	Bocskai utca
2. Városrész	Hunyadi Mátyás utca
2. Városrész	Hunyadi János utca
2. Városrész	Szondi utca
2. Városrész	Olajalmi utca
2. Városrész	Földvári út 13 - 36
2. Városrész	Somogyi utca
2. Városrész	Nap utca
2. Városrész	Hold utca
2. Városrész	Jankó utca
2. Városrész	Tompá utca
2. Városrész	Költsey utca
2. Városrész	Széles utca
2. Városrész	Kisfaludy utca
2. Városrész	Erkel Ferenc utca
2. Városrész	Bartók Béla utca
2. Városrész	Kodály Zoltán utca
2. Városrész	Vasvári Pál utca
2. Városrész	Hajnal sor
2. Városrész	Aradi út
2. Városrész	Nagyatádi Szabó István utca
2. Városrész	Petőfi Sándor utca
2. Városrész	Mikszáth Kálmán utca
2. Városrész	Jókai Mór utca
2. Városrész	Malom utca
2. Városrész	Mihályfalva utca

2. Városrész	Tomka Judit utca
2. Városrész	Losonczi utca
2. Városrész	Kereszt utca 7, 26, 28
2. Városrész	József Attila utca
2. Városrész	Tavaszi utca
2. Városrész	Toldi utca
2. Városrész	Sermelweis utca
2. Városrész	Szép utca
2. Városrész	Ótmető sor
2. Városrész	Csendes utca
2. Városrész	Csikó Gergely utca
2. Városrész	Gólya utca
2. Városrész	Fáy András utca
2. Városrész	Lévai utca
2. Városrész	Vas Gereben utca
2. Városrész	Dugonics utca
2. Városrész	Horváth Sámuel utca
2. Városrész	Baross Gábor utca
2. Városrész	Zöldmező sor

Terület lehatárolásának indoklása:

A várost kettészeli „Sámson Apátfalvi Szárazér” – mint geológiai egység – rendező városrészeink elhelyezkedésének és tervezésének felosztását.

A városrészeket ennek megfelelően ismeri a lakosság.

A városközponti terület kijelölése egyértelműen a városi funkciók és a szolgáltató funkciók elhelyezkedésének következménye.

4.2. Az egyes akcióterületeken a megvalósításra kerülő fejlesztések összefoglaló jellegű bemutatása, a fejlesztések ütemezése

Tótkomlós ITS 3 akcióterületen (városrészben) tervez beruházást, ezek esetében időbeli ütemezés készült az egyes beruházások megvalósítására vonatkozóan. Az időbeli ütemezés célja a korábbi években megvalósult fejlesztésekre való felfűződés, azok hatásainak kihasználásával az új fejlesztések hatékonyságának fokozása.

A város méretéből és lakosságszámából adódóan az akcióterületek mindegyikét érintik a tervezett fejlesztések.

A projektek ütemezésénél elsődleges szempont volt az integritás biztosítása, azaz az egyes projektek összekapcsolódásának kialakítása a szinergikus hatások generálása érdekében. A projektek kapcsolódnak a korábban már megvalósult beruházásokhoz, illetve a későbbiekben más projektek épülnek majd rájuk, kapcsolatot biztosítva más fejlesztéshez. Az ütemezés szempontjából fontos szempont a komplexitás, az infrastrukturális beruházások tartalommal való megtöltése hosszú távon, a gazdaságos és fenntartható működés érdekében. Ennél fogva figyelemmel voltunk az egymással párhuzamosan indítható projektekre (gazdaságfejlesztés és a képzési rendszer modernizációja) annak érdekében, hogy a megvalósult fejlesztések üzemeltetéséhez és fenntartásához rendelkezésre álljon a szükséges kompetenciával rendelkező humánkapacitás.

Az ütemezés kialakítását természetesen optimalizálni kell a 2019-ben elérhető és a következő években elérhető fejlesztési források aktuális lehetőségeivel, a kiegészítő támogatásokról és fejlesztési lehetőségekről szóló - legalább évenkénti - felülvizsgálatkor már rendelkezésre álló új információkkal. Az önkormányzat és a vállalkozások önéreje, likviditási állapota szintén jelentősen befolyásolta az egyes fejlesztések időbeli elhelyezését.

Várospolitikai akcióterület

szt.	Fejlesztés megnevezése	Projektgazda neve	Fejlesztés rövid leírása	Tervezett megvalósítás éve
1.	Komplex oktatási intézmény, iskola, kollégium energiahatékonysági korszerűsítése	Tótkomlós Város Önkormányzata	Oktatási intézmény energetikai felújítása. A beruházás közvetlen célja a Jankó János Általános Iskola és Gimnázium épületeinek energia felhasználásának csökkentése az energiahatékonyság növelésével, megújuló energiaforrások hasznosításával, ezáltal az üvegház-hatású gázok kibocsátásának, valamint a fosszilis energiahordozóktól való függőség csökkentése.	Megvalósult
2.	Közművelődési intézmények energetikai hatékonyságának növelése	Tótkomlós Város Önkormányzata	Művelődési központ energetikai korszerűsítése	2021
3.	Önkormányzati Hivatal épületének energetikai korszerűsítése	Tótkomlós Város Önkormányzata	Hivatal energetikai korszerűsítése	2019
4.	Közüntézmények fűtési rendszerének korszerűsítése (Helyi hőigény kielégítése megújuló energiaforrásokkal) Tótkomlós településén)	Tótkomlós Város Önkormányzata NFP Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Az energiahatékonyság érdekében a meglévő energia (geotermikus energia – termálvíz) hasznosítása, a széndioxid kibocsátású fűtési rendszerek kiváltása.	2022
5.	Turisztikai attrakciófejlesztés Róza Fűdő	Komlós Település Szolgáltatói Kft.	A Róza Fűdő hatékonyabb kihasználtsága	2022-23

komplex fejlesztése és bővítése	Fejlesztés	Érdekelt szervezetek
6. Sportlehetőségek bővítése	Tótkomlós Város Önkormányzata	Érdeklődők: Egészséges életmódra törekvő nevelés, sportolási kedv növelése, szabványmentő pálya, lovaspálya, görkorcsolya és kerékpár pálya kialakítása, ezáltal versenyek tartására nyílik lehetőség. Tervezett: Teremhasználat kiadásából plusz bevétel lehetőség, valamint civil szervezetek programjainak és iskolai testnevelésórák, szakkörök helyszínének biztosítása.
7. Belterületi utak, járdák felújítása	Tótkomlós Város Önkormányzata	Tótkomlós belterületén az Önkormányzat tulajdonában lévő rossz állapotú mellékutak, járdák felújítása valószínűleg meg a projekt keretében. A felújított utak, járdák a lakók életminőségét javítják, valamint esztétikai értelemben is nívósabb kialakítást jelent.

8.	Inkubátorház kialakítása Tótkomlóson	Komlós Település Szolgáltató Kft	Tótkomlós Város Önkormányzata a munkahelyteremtés feltételeinek elősegítése érdekében segíti a helyi gazdaság megerősödését, a helyi ipart, a helyi vállalkozásokat, ehhez igyekezik kedvező feltételeket teremteni. Gazdaságfejlesztési tervei végrehajtásában az önkormányzat aktív szerepet szán az inkubátorház kialakításának. A fejlesztés révén olyan erőforrásokkal kívánjuk ellátni a vállalkozókat, amelyek javítják sikereik esélyeit, talpon maradásukat. Védett környezetet biztosítunk, segítjük beilleszkedésüket a helyi- és a regionális gazdaságba. Rendkívüli fontossággal bír, hogy a vállalkozásfejlesztés, az innováció, a regionális fejlesztés, az európai uniós integráció és a hazai munkaügyi céljait integráltan valósítsa meg. A társadalomnak is sok szempontból elemi érdeke, hogy a munka nélkül maradt dolgozók minél nagyobb hányada kapcsolódjon be újra a termelés folyamatába. A Tótkomlósi Inkubátorház piacszerző, forrásközvetítő, ötletgondozó és innovációt ösztönző	2020
----	--	--	---	------

			<p>funkciókat lát majd el. Tehát egyrészt a termelő tevékenységhez elengedhetetlenül szükséges infrastruktúra igénybevételét teszi lehetővé, másrészt pedig olyan szolgáltatásokkal segíti a vállalkozókat, amelyek ma már nélkülözhetetlen részei a sikeres üzletnek.</p>	
9.	Tótkomlós városközpontjának környezettudatos megújítása	Tótkomlós Város Önkormányzata	<p>2019</p> <p>Multifunkciós „Zöld Piac” kialakítása – árusítóhelyekkel, továbbá a területek növényesítése. A jelenlegi piactér mellett, romos terület lakhatatlanná vált, így indokolt az épületek lebontása, a terep rendezése. A terület elrendezése után 165 m² fedett rész és egy 60 m² es emelvény kialakításával multifunkciós területet hoznak létre. A helyszín használható piacnapokon árusító területnek, de alkalmas lesz szabadtéri közösségi rendezvények megtartására is.</p>	
10.	Szociális szolgáltató központ eszközfejlesztése	Tótkomlós Város Önkormányzata	<p>2018</p> <p>A Szociális Szolgáltató Központ alaptevékenységként ellátja a nappali ellátást, az étkeztetést, a házi segítségnyújtást, a gyermekek napközbeni ellátását (bölcsőde) szakosított ellátási forma keretében ápolást, gondozást nyújtó intézményi ellátást – idősök lakóotthona -</p>	

TÓTKOMLÓS – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

			feladatait.	
			A projekt keretében a Tótkomlói Szociális Szolgáltató Központ eszközbeszerzése valósul meg, amely a szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás (54 fő ellátható), valamint a nappali ellátás keretében az időskorúak nappali ellátására (30 férőhely) vonatkozik. A tervezett szakmai struktúrához szükséges tárgyi eszközök beszerzése olyan eszközöket, bútorokat, berendezési, felszerelési tárgyakat tartalmaznak, amelyek megfelelnek az igénybevevők életkori sajátosságainak, egészségi és mozgásállapotuk, és a fejlesztési kívánt alapszolgáltatások nyújtásához elegendhetőek.	
			A szolgáltató központ tanyagondnoki szolgálatot tart fenn.	
11.	Idősek Háza felújítása	Tótkomlós Város Önkormányzata	A fejlesztés célja az épület energetikai korszerűsítése, az épület állagának javítása, esetleges bővítése.	2020
12.	Komlós Szálló épületének felújítása – Inkubátorház kialakítása	Komlós Település Szolgáltatói Kft	A gyógy-strandfürdő közelsége, annak várható idegenforgalmi vonzó ereje a városi szálláshelyek gyarapítását teszi szükségessé. A szálló igen közel van a fürdőhöz, belső udvara szabadtéri rendezvényekre alkalmas, az	2020

TÓTKOMLÓS – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

13.	Tótkomlós kerékpárforgalmi hálózatainak fejlesztése	Tótkomlós Város Önkormányzata	oldalszárnyak útjait a város, és a szállót kiszolgáló utcák és szolgáltatások telepíthetők. Az épületben fog helyet kapni az inkubátorház.	2019
14.	Evangélikus templom felújítása	Tótkomlós Város Önkormányzata, Evangélikus egyházközség	Tótkomlós városának célja az, hogy a települést összefüggően átszöje a kerékpárforgalmi hálózat rendszere, tekintettel arra, hogy a lakosság nagy része a kerékpárt eszközként használja. A használat számára a biztonság mellett a célállomásra való gyors eljutást is szem előtt kell tartani a kiépítés során.	2020

1-es akcióterület, nyugati városrész

sz.	Fejlesztés megnevezése	Projektgazda neve	Fejlesztés rövid leírása	Tervezett megvalósítás éve
15.	Tótkomlós kerékpárforgalmi hálózatainak fejlesztése	Tótkomlós Város Önkormányzata	Tótkomlós városának célja az, hogy a települést összefüggően átszöje a kerékpárforgalmi hálózat rendszere, tekintettel arra, hogy a lakosság nagy része a kerékpárt közlekedési eszközként használja. A használat számára a biztonság mellett a célállomásra való gyors eljutást is szem előtt kell tartani a kiépítés során.	2019

TÓTKOMLÓS – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

16.	Belterületi közutak, járдық felújítása	Tótkomlós Város Önkormányzata	Tótkomlós belterületén az Önkormányzat tulajdonában lévő rossz állapotú mellékutak, járдық felújítása valósulna meg a projekt keretében. A felújított utak, járдық a lakók életminőségét javítják, valamint esztétikai értelemben is nivósabb kialakítást jelent.	2022
-----	--	-------------------------------	---	------

2-es akcióterület, keleti városrész

ssz.	Fejlesztés megnevezése	Projektgazda neve	Fejlesztés rövid leírása	Tervezett megvalósítás éve
17.	Ipari terület kialakítása Tótkomlóson	Komlós Településszolgálatási Korlátolt Felelősségű Társaság	A Komlós Településszolgálatási Korlátolt Felelősségű Társaság, (az Önkormányzat 100 %- tulajdonú Társasága) 14 114 m ² területű, teljes alapinfrastruktúrával ellátott iparterület kialakítását bonyolítja a város délkeleti részén, a központtól mintegy 1 200 méterre található egybefüggő területen. Az ipari park létesítésével lehetőség nyílna a helyi és vidéki, külföldi befektetőknek munkahelyteremtés céljából üzemeket működtetni, a kisiparosok részére megélhetést biztosítani.	2019
18.	Belterületi közutak, járдық felújítása	Tótkomlós Város Önkormányzata	Tótkomlós belterületén az Önkormányzat tulajdonában lévő rossz állapotú mellékutak, járдық felújítása valósulna meg a projekt keretében. A	2022

TÓTKOMLÓS – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

			felújított utak, járдық a lakók életminőségét javítják, valamint esztétikai értelemben is nivósabb kialakítást jelent.
--	--	--	--

4.3. A településfejlesztési akciók összehangolt, vázlatos pénzügyi terve

ssz.	Fejlesztés megnevezése	Projektgazda neve	Szükséges Forrás (Mft)	Tervezett megvalósítás éve
1.	Komplex oktatási intézmény, iskola, kollégium energiahatékonysági korszerűsítése	Tótkomlós Város Önkormányzata	290 M	2019
2.	Közművelődési intézmények energetikai hatékonyságának növelése	Tótkomlós Város Önkormányzata	n.a	2020
3.	Önkormányzati Hivatal épületének energetikai korszerűsítése	Tótkomlós Város Önkormányzata	100 M	Megvalósult
4.	Közüntézmények fűtési rendszerének korszerűsítése (Helyi hőigény kielégítése megújuló energiaforrással Tótkomlós településén)	Tótkomlós Város Önkormányzata	5 Mrd	2022
5.	Turisztikai attrakciófejlesztés-Rózsza Fürdő komplex fejlesztése és bővítése	Komlós Településszolgálatási Kft	1 Mrd	2020-22
6.	Sportlehetőségek bővítése	Tótkomlós Város Önkormányzata	100 M	2022

TÓTKOMLÓS – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

7.	Belterületi utak, járdák felújítása	Tótkomlós Város Önkormányzata	350 M	2022
8.	Inkubátorház kialakítása	Komlós Településszolgálati Kft	220 M	2020
9.	Tótkomlós városközpontjának környezet tudatos megújítása	Tótkomlós Város Önkormányzata	200 M	2020
10.	Szociális szolgáltató központ eszközfejlesztése II	Tótkomlós Város Önkormányzata	15 M	2020
11.	Idősek Háza felújítása	Tótkomlós Város Önkormányzata	100 M	2021
12.	Ipari park kialakítása	Komlós Településszolgálati Kft	100 M	2020
13.	Tótkomlós kerékpárforgalmi hálózatainak fejlesztése	Tótkomlós Város Önkormányzata	376 M	2019-
14.	Evangélikus templom felújítása	Tótkomlós Város Önkormányzata, Evangélikus egyházakozosság	70 M	2020

1-es városrész, akcióterület

ssz.	Fejlesztés megnevezése	Projektgazda neve	Fejlesztés rövid leírása	Tervezett megvalósítás éve
15.	Tótkomlós kerékpárforgalmi hálózatainak fejlesztése	Tótkomlós Város Önkormányzata	100 M	2019

TÓTKOMLÓS – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

16.	Belterületi közutak, járdák felújítása	Tótkomlós Város Önkormányzata	200 M	2020-22
-----	--	-------------------------------	-------	---------

2-es városrész, akcióterület

ssz.	Fejlesztés megnevezése	Projektgazda neve	Becsült költség	Tervezett megvalósítás éve
17.	Ipari terület kialakítása Tótkomlóson	Komlós Településszolgálati Koriátolt Felelősségű Társaság	1,6 Mrd	2019
18.	Belterületi utak, járdák felújítása	Tótkomlós Város Önkormányzata	220 M	2022

2.4. Az akcióterületeken kívül végrehajlandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések

sorszám	Fejlesztés megnevezése	Projektgazda	Becsült költség (Ft)
1.	Ültetvények telepítése, üvegházak, hűtőház	Kis és közép vállalkozások +	2 Mrd

TÓTKOMLÓS – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

	létesítése	Önkormányzat	
2.	Szelektív hulladékgyűjtő helyek bővítése	Tótkomlós Város Önkormányzata	40 M
3.	Földutak járhatóbbá tétele, fásítás	Magyar Közút Nonprofit Zrt. Tótkomlós Város Önkormányzata	350 M
4.	Állattartó telepek fejlesztése és rekultivációja	Kis és közép vállalkozások	1,1 Mrd
5.	Biogépek termesztése, előállítása	Kis és közép vállalkozások	500 M
6.	Önkormányzati járóbeteg ellátás infrastrukturális fejlesztése	Tótkomlós Város Önkormányzata	250 Mft
7.	Vasút megtartása, fejlesztése	Tótkomlós Város Önkormányzata	350 Mft
8.	A termálvíz gyógy- és energia tartalmának további hasznosítása, üvegházak létesítésével és egyéb hasznosítás útján	Tótkomlós Város Önkormányzata	1,5 Mrd
9.	Száraz-ér folyamatos vízbázisának biztosítása	Tótkomlós Város Önkormányzata	400 M
10.	Az előhely rekonstrukciós munkálatok a Száraz-ér mentén	Tótkomlós Város Önkormányzata	880 Mft
11.	Száraz-ér vízi létesítményeinek	Tótkomlós Város Önkormányzata	1 Mrd

TÓTKOMLÓS – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

	felújítása, folyamatos karbantartása esetlegesen „víztározó”-k kiépítése		
12.	Az épített örökségek (Kopáncsi kápolna, Tájház, Emlékház) megvédése és turisztikai célú fejlesztése	Tótkomlós Város Önkormányzata	150 M
13.	Külső utak fejlesztése	Magyar Nonprofit Zrt. Közút	n.a.
14.	Üresen álló önkormányzati ingatlanok hasznosítása	Tótkomlós Város Önkormányzata	100 M
15.	Szociális szövetkezet fejlesztése, a helyi termékek előállítására, népszerűsítésére, és értékesítésére	Tótkomlós Város Önkormányzata	30 M
16.	Civil szervezetek munkájának segítése	Tótkomlós Város Önkormányzata	10 M
17.	Vállalkozások letelepedésének támogatása	Tótkomlós Város Önkormányzata	n.a.
18.	kézműves, kisipari vállalkozási szándékához terület biztosítása	Tótkomlós Város Önkormányzata	n.a.
19.	Képzések szervezése a munkaerőpiac hiányosságainak megfelelően,	Tótkomlós Város Önkormányzata Békés Megyei	n.a.

	munkahelyteremtés elősegítése	Kormányhivatal Munkaügyi Központja	
20.	Humán szolgáltatások fejlesztése a társadalmi felzárkózás érdekében	Konzorcium tagjai: Tótkomlós Város Önkormányzata, Oroszáza Város Önkormányzata, Kaszaper Község Önkormányzata, Nagybánhegyes Község Önkormányzata, Kardoskút Község Önkormányzata, a Békes Megyeért Vállalkozásfejlesztési Alapítvány és a Dél- Békes Mezőgazdasági Termelőiért Közhasznú Alapítvány	491 M
21.	Munka és család? - Együtt jobbl - esélyteremtő program az Oroszázi járársban	Konzorcium tagjai: Tótkomlói Polgármesteri Hivatal, Tótkomlói Szociális Szolgáltató Központ és Jövő Építők Turisztikai Desztináció Menedzsment Közhasznú Egyesület	200 M

4.4. Illeszkedés a stratégiai célokhoz

A városban a következő középtávú fejlesztési ablakban a hosszú-távú stratégiához és jövőképhez illeszkedő fejlesztések valósulhatnak meg, ennek megfelelően azok teljes mértékben illeszkednek a város 6., illetve szűkített 4-es stratégiai céljához. A városban történő beruházások – a város méretéből adódóan – mind jelentősen befolyásolják az egész város életét, mindhárom akcióterületen.

Tótkomlós Helyi Esélyegyenlőségi Programja többek között az egyenlő bánásmód elősegítését, a diszkriminációmentességet, a közfoglalkoztatáshoz történő egyenlő hozzáférést tűzte ki célul.

A program bemutatja az egyes csoportokat és helyzetüket, illetve intézkedéseket fogalmaz meg helyzetük javítása érdekében, felsorolja a rendelkezésre álló lehetőségeket.

A program bemutatja az eddig alkalmazott módszereket, külön kiemelve a közszolgáltatásokhoz, oktatáshoz és képzési rendszerhez való hozzáférés biztosításán túl a munkához való jutás szempontjainak fontosságát.

Az ITS területeken szorosan kapcsolódik a Helyi Esélyegyenlőségi Programhoz, a programban meghatározott társadalmi csoportok helyzetének javulását elősegíti. Az oktatási-képzési rendszer a hátrányos helyzetben élők számára is kitörési pontot biztosít, míg a külső városrészek elérhetőségének javítása, valamint a városrészek különböző cél szerinti pontszerű vagy tematikus fejlesztései az életkörülményeik fejlesztéséhez járulnak hozzá.

5. ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM (nem releváns)

5.1. A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések (a település egészét érintő és az egyes szegregátumokra vonatkozó fejlesztések, programok meghatározása)

5.2. A fejlesztések szegregációs hatásának kivédésére hozott intézkedések

5.3. A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések

6. A stratégia külső és belső összefüggései

6.1. Külső összefüggések

Tótkomlós Város ITS célrendszerének illeszkedése Békás Megye Területfejlesztési Programjához

Békás Megye Területfejlesztési Programja 2014-2020

Békás Megye területfejlesztési koncepciója 4 prioritást azonosított be:

- gazdasági struktúra megújítása,
- fenntartható fejlődés feltételeinek megteremtése,
- megye térszerkezetének továbbfejlesztése,
- emberi erőforrás fejlesztése.

A gazdasági struktúra megújításának hosszú távú célja a fejlődés és az életminőség növelése. A fenntartható fejlődés feltételeinek megteremtése keretében a cél nem csupán a környezet szempontú fenntarthatóság biztosítása, hanem a társadalmi szempontok figyelembevétele is.

A megye térszerkezetének továbbfejlesztése az elérhetőség javítása mellett a kiegyensúlyozott város-vidék, illetve határon átvelő kapcsolatok kialakítására irányul. A megye negyedik prioritása, az emberi erőforrás fejlesztése pedig hozzájárulhat mind a gazdasági növekedés biztosításához, mind pedig a fenntartható társadalom megteremtéséhez.

1. prioritás: Gazdasági struktúra megújítása

Békás megye gazdasági struktúra megújítási prioritásának kiemelt célja a kutatás-fejlesztés és az innováció előmozdítása. A kutatás-fejlesztésre költött ráfordítások fontos felhasználási területe a vállalkozások innovációjának támogatása. Ennek keretében új technológiák kifejlesztése történik, melynek hatására munkahelyteremtés jöhet létre a vállalkozásoknál. A gazdasági struktúra megújításakor fontos cél a környezetvédelem és

az erőforrások hatékonyságának elősegítése, kiemelt figyelmet fordítva a kulturális és természeti örökségek védelmére, és fejlesztésére. Ennek révén megvalósulhat a helyi gazdaságok diverzifikáltabbá válása, ill. a természeti és épített környezet elemeinek megőrzése. A megye a foglalkoztatottsági adatok területén komoly problémákkal küzd, ezért kiemelt célja a gazdaságfejlesztési programoknak a foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása. Ennek keretében horizontális célként jelenhet meg az esélyegyenlőség biztosítása is.

2. prioritás: Fenntartható fejlődés feltételeinek megteremtése

A fenntartható fejlődés feltételeinek megteremtése kapcsán fontos az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban, mely az energiahatékonyságon, és energetikai korszerűsítéseken keresztül érheti el a fenntarthatóság követelményeinek megteremtését. Ezzel egy időben olyan innovatív technológiák kifejlesztése valósulhat meg, melyek hosszú távon biztosítják a vállalkozások, és közintézmények számára a fenntartható működés feltételeit.

A fenntarthatóság szempontjából kiemelt figyelmet kap a megyében, a széleskörű táji és természeti kincsekkel kapcsolatban a környezeti fenntarthatóság kérdése, melynek részeként az erőforrás felhasználás racionalizálása mellett megvalósulhat a fenntartható városi közlekedésfejlesztés, amely a légszennyezés csökkentésével éri el a természeti erőforrások megővését.

A fenntarthatóság társadalmi aspektusa szintén fontos a megyében, ezért a prioritás kapcsolódása a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem tematikus célkitűzéshez megkérdőjelezhetetlen. Az aktív befogadás támogatása mellett fontos a szociális védelmi rendszerek továbbfejlesztése, illetve a szociális gazdaság, szociális vállalkozások erősítése a fenntartható társadalom megteremtése céljából.

3. prioritás: Megyei társzerkezetének továbbfejlesztése

Békés megye számára a társzerkezetének továbbfejlesztése, és az elérhetőség javítása kiemelten hangsúlyos cél, melynek keretében szintén megfogalmazódik az alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés igénye, mely által az elérhetőség javítható. Emellett a mobilitás elősegítése is kiemelt szerephez juthat.

A megye társzerkezetének továbbfejlesztése által javulhat a foglalkoztatási helyzet, a munkaerő mobilitás megkönnyítése révén, vagyis az elérhetőség javítása komoly gazdasági előnyökkel járhat.

A társzerkezet tovább fejlesztésével javítható a városi és falusi térségek közötti kapcsolat, ezáltal a nehéz helyzetben lévő társadalmi csoportok felzárkóztatása megvalósulhat. A rászoruló körösségek fizikai rehabilitációjával pedig a társadalmi befogadás valósulhat meg.

4. prioritás: Emberi erőforrás fejlesztése

Az emberi erőforrás fejlesztésével kapcsolatban a megye kedvezőellen foglalkoztatási helyzetéből adódóan jelenik meg a foglalkoztatási helyzet, és életminőség javításának igénye, valamint a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység által sújtott társadalmi csoportok leszakadásának csökkentése és társadalmi reintegrációja.

Illeszkedés vizsgálat a megye Integrált Területi Programjának (ITP) céljai vonatkozásában.

ITP célok (mind)	Hozzájárul Igen/Nem	ha Igen, miként
Gazdasági struktúra megújítása	Igen	<ul style="list-style-type: none">• megyében élők életkörülményeinek javítása• tertiér szektor egyes szegmenseinek további erősítése
Fenntartható fejlődés feltételeinek megteremtése	Igen	<ul style="list-style-type: none">• a települési infrastruktúra (közösségi terek, zöldfelületek) funkcionális fejlesztése
Megye térszerkezetének továbbfejlesztése	Igen	<ul style="list-style-type: none">• helyi közösségek megerősítése• települések népességmegtartó erejének javítása
Emberi erőforrás fejlesztése	Igen	<ul style="list-style-type: none">• helyi közösségek megerősítése• települések népességmegtartó erejének javítása

6.2. Belső összefüggések

A város fejlődését leginkább befolyásoló tényezők, problémák a Megalapozó Vizsgálat helyzetfeltáró és helyzetelemző részeiben azonosításra kerültek. A középtávú ITS célja olyan beavatkozások definiálása, amelyek a lehető leghatékonyabban képesek enyhíteni a helyzetértékelő munkarészben feltárt városi problémákat.

A különböző szintű célok meghatározását az az elv vezérelte, hogy képes legyen reagálni a város problémáira és fejlesztési igényeire. Ezek a versenyképes gazdaság megteremtése, a fejlett közszolgáltatási rendszer kialakítására történő törekvés, a turisztikai potenciál fejlesztése és az infrastrukturális feltételek javítása. Ezek a célok komplex megoldást nyújtanak a településen tapasztalható szolgáltatási, infrastrukturális környezetben meglévő területi, valamint társadalmi különbségek csökkentésére, a munkanélküliség mérséklésére. Hosszú távon hozzájárul a biztonságos és élhető lakókörnyezet biztosításához.

HOSSZÚ TÁVÚ STRATÉGIAI CÉLOK

Turizmus fejlesztése	Élhető települési környezet fejlesztés	Gazdaságfejlesztés	Közzszolgáltatások fejlesztése
----------------------	--	--------------------	--------------------------------

1. stratégiai cél: A turizmus fejlesztése, a turizmus jövedelemtermelő képességének fokozása

- Róza Fürdő fejlesztése
- A Róza Fürdő gyógyászati részlegének további bővítése
- Sportlehetőségek bővítése (műfüves pálya kialakítása, lovaspálya fejlesztése, görkorcsolya, kerékpárpálya létesítése, kemping kialakítása)
- Kerékpárút fejlesztése településen belül

Fejlesztési cél	Stratégiai célok			
	Turizmus fejlesztése	Élhető környezet fejlesztése	Gazdaság fejlesztése	Közszolgáltatások fejlesztése
Róza Fürdő fejlesztése	xxx	xx	xx	x
A Róza Fürdő gyógyászati részlegének további bővítése	x	x	x	xx
Sportlehetőségek bővítése (műfüves pálya kialakítása, lovaspálya fejlesztése, görkorcsolya, kerékpárpálya létesítése, kemping kialakítása)	xxx	xxx	x	x

2. stratégiai cél: Az élhető környezet fejlesztése, a városi életminőség javítása

- Belterületi utak, közutak, járdák felújítása
- Evangélikus templom felújítása
- Jankó János Általános Iskola és Gimnázium felújítása, energetikai korszerűsítése
- Termálvíz hasznosítás, fűtési rendszerek kiváltása
- Művelődési Központ energetikai korszerűsítése
- Sportszarnok építése
- A porszennyezés csökkentésére és a táj régi arculatának visszaállítása érdekében dűlőutak mentén fasorok, illetve védőerdősávok telepítésének folytatása
- A szlovák nemzetiség anyaoszági kulturális kapcsolatainak túlmenően gazdasági együttműködések elősegítése
- A Száraz-ér vízi létesítményeinek felújításával és folyamatos karbantartásával, esetlegesen „víztorozó”-k kiépítésével
- A környéken egyedülálló értéket képező, a belvárosban kialakult telekrendszer és beépítés megtartása, illetve a kor igényeinek megfelelően annak továbbfejlesztése struktúrájának megtartásával
- Civil szervezetek munkájának szervezett segítése
- Padok elhelyezése a parkokban, a város utcáin

Fejlesztési cél	Stratégiai célok			
	Turizmus fejlesztése	Élhető környezet fejlesztése	Gazdaság fejlesztése	Közszolgáltatások fejlesztése
Belterületi utak, közutak, járdák felújítása	xx	xx	x	xx
Jankó János Általános Iskola és Gimnázium felújítása, energetikai korszerűsítése	x	xxx	x	xxx
Termálvíz hasznosítás, fűtési rendszerek kiváltása	xxx	xxx	xx	xx
Padok elhelyezése a parkokban, a város utcáin	xxx	xxx	x	x
Művelődési Központ energetikai korszerűsítése	xx	xx	x	xx
Sportszarnok építése	xxx	xxx	x	xx
A porszennyezés csökkentésére és a táj régi arculatának visszaállítása érdekében dűlőutak mentén fasorok, illetve védőerdősávok telepítésének folytatása	xxx	xx	x	x
A szlovák nemzetiség anyaoszági kulturális kapcsolatainak túlmenően gazdasági együttműködések elősegítése	xxx	x	xx	x
A Száraz-ér vízi létesítményeinek felújításával és folyamatos karbantartásával, esetlegesen „víztorozó”-k kiépítésével	xxx	xxx	x	x
A környéken egyedülálló értéket képező, a belvárosban kialakult telekrendszer és beépítés megtartása, illetve a kor igényeinek megfelelően annak továbbfejlesztése struktúrájának megtartásával	xx	xx	x	x
Civil szervezetek munkájának szervezett segítése	x	x	x	xx

3. stratégiai cél: Gazdaságfejlesztés a város versenyképességének fokozása érdekében

- Helyi foglalkoztatás elősegítése, oktatási programok szervezése
- Ültetvények telepítése, üvegházak, hűtőház létesítése
- Biotermékek termesztése, előállítása
- Ipari Park, inkubátorház létesítése (folyamatban)
- Új, erős, jól képzett szakmunkások mesterré válásának önálló vállalkozásának segítése
- A termálvíz gyógy- és energia tartalmának további hasznosítása, üvegházak létesítésével és egyéb hasznosítás útján
- Kültérületi utak fejlesztése /Makó, Hódmezővásárhely és Békéscsaba irányában/
- Belterületen szilárd burkolatú utak arányának minimálisan 95%-ra növelése
- Üresen álló önkormányzati ingatlanok hasznosítása
- Szociális Szövetkezet további fejlesztése és a helyi termékek népszerűsítése, előállításának és értékesítésének segítése
- Vállalkozások letelepedésének támogatása
- A Vasvári utca végén lévő önkormányzati belterületi építési telkekre történő kisipari vállalkozások telepítése (folyamatban)
- Képzések szervezése a munkaerőpiac hiányosságainak megfelelően
- Szakképzett munkaerőhiány orvoslása
- Mezőgazdasági utak karbantartása lehetőségeinek kidolgozása
- Szakképzés feltételeinek megteremtése

Fejlesztési cél	Stratégiai célok			
	Turizmus Fejlesztése	Élhető környezet fejlesztése	Gazdaság fejlesztése	Közszolgáltatások fejlesztése
Ültetvények telepítése, üvegházak, hűtőház létesítése	x	x	xxx	x
Állattartó telepek fejlesztése és rekultivációja, az állattartó telepek és vágóhíd létesítésének támogatása	x	x	xxx	x
Biotermékek termesztése, előállítása	xx	x	xx	x
Ipari Park, inkubátorház létesítése (folyamatban)	xxx	xx	xxx	x
Új, erős, jól képzett szakmunkások mesterré válásának önálló vállalkozásának segítése	x	x	xxx	xx
A termálvíz gyógy- és energia tartalmának további hasznosítása, üvegházak létesítésével és egyéb hasznosítás útján	xxx	xxx	xx	x
Kültérületi utak fejlesztése /Makó, Hódmezővásárhely és Békéscsaba irányában/	xxx	xx	xx	x
Belterületen szilárd burkolatú utak arányának minimálisan 95%-ra növelése	xx	xxx	x	xx
Üresen álló önkormányzati ingatlanok hasznosítása	xxx	xx	xx	x
Szociális Szövetkezet további fejlesztése és a helyi termékek népszerűsítése, előállításának és értékesítésének segítése	x	x	x	xx

Vállalkozások letelepedésének támogatása	xxx	xxx	x	x	x
A Vasvári utca végén lévő önkormányzati belterületi építési telkekre történő kisipari vállalkozások telepítése	x	x	x	x	xx
Képzések szervezése a munkaerőpiac hiányosságainak megfelelően	xxx	xxx	x	x	x
Szakképzett munkaerőhiány orvoslása	xxx	xx	xx	x	x
Mezőgazdasági utak karbantartása	x	x	x	x	xx
lehetőségeinek kidolgozása	xxx	xxx	x	x	x

4. stratégiai cél: Köszolgáltatások fejlesztése

Kapcsolódó fejlesztési elképzelések:

- Polgármesteri Hivatal épületének felújítása (folyamatban)
- Idősek Háza felújítása
- Szelektív hulladékgyűjtő helyek bővítése
- Önkormányzati járóbeteg ellátás infrastrukturális fejlesztése
- A települési közművek folyamatos szinten tartásának és fejlesztésének biztosítása
- A vasút megmaradásának biztosítása
- A Száz-ér partjának és környezete jelentőségének megfelelő kialakítása, a vízbázis biztosítása Romániából (a termőföldek öntözéséhez)
- Helyi piac helyének rendezése
- Művelődési ház energetikai felújítása, vagy teljes felújítása
- Kihasználatlan önkormányzati ingatlanok hasznosítása

Fejlesztési cél	Stratégiai célok			
	Turizmus Fejlesztése	Elhelyezkedés	Gazdaság fejlesztése	Köszolgáltatások fejlesztése
Polgármesteri Hivatal épületének felújítása	xxx	xx	xx	x
Idősek Háza felújítása	x	x	x	xx
Szelektív hulladékgyűjtő helyek bővítése	xxx	xxx	x	x
Önkormányzati járóbeteg ellátás infrastrukturális fejlesztése	xxx	xx	xx	x
A települési közművek folyamatos szinten tartásának és fejlesztésének biztosítása	x	x	x	xx
A vasút megmaradásának biztosítása	xxx	xxx	x	x
A Száz-ér partjának és környezete jelentőségének megfelelő kialakítása, a vízbázis biztosítása Romániából (a termőföldek öntözéséhez)	x	xx	xx	x
Helyi piac helyének rendezése	xx	xx	xx	xx
Művelődési ház energetikai felújítása, vagy teljes felújítása	xx	xxx	x	x
Kihasználatlan önkormányzati ingatlanok hasznosítása	x	x	xxx	x

6.3. A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása

Az ITS-ben azonosított beavatkozások kore úgy lett meghatározva, hogy azok minél nagyobb mértékben és integrált módon reagáljanak a városban jelen lévő problémákra, hiányosságokra, egyértelműen hozzájáruljanak a települési szintű és a magasabb rangú (megyei, országos, EU-s) célkitűzések eléréséhez, valamint ezek kölcsönhatása pozitív eredményt mutasson.

Az akcióterületeken – egyedi projektekként vagy integráltan – végrehajtott gazdasági célú infrastrukturális fejlesztések lehetőséget teremtenek a munkahelyteremtésre és a munkahelyek jobb elérhetőségére. Ezek kedvező foglalkoztatási hatását egyértelműen felerősítik a közvetlenül vagy közvetetten kapcsolódó gazdasági projektek (pl. foglalkoztatást segítő kiegészítő programok, kkv-k támogatása, városmarketing).

A foglalkoztathatóságot nagymértékben javítják az iskolás korú gyermekek nappali elhelyezését biztosító intézmények továbbfejlesztése. Amennyiben a város dinamikus gazdasági fejlődésnek indul, az a hátrányos helyzetű lakosság nagyobb mértékű foglalkoztatását is előidézheti – így indirekt kapcsolat mutatható ki a szociális városrehabilitáció felzárkóztatásra irányuló tevékenységeivel is. A turisztikai jellegű projektek (legyen szó akár A Róza Fürdő fejlesztéséről, akár szálláshelyfejlesztésről) egyértelműen kiegészítik egymást, mivel az idegenforgalmi vonzerő hosszú távon csak akkor erősíthető, ha széleskörű turisztikai kínálat és szolgáltatások állnak a vendégek rendelkezésére. Ezek a helyi lakosság számára is elérhetőek, ami közvetetten hozzájárul a helyi identitástudat erősödéséhez is.

A tervezett közlekedési fejlesztések a legtöbb projekt esetében hozzájárulnak a határszág növeléséhez – például:

- a belvárost érintő közlekedésfejlesztések révén javul a város elérhetősége, csökkenek a közlekedésbiztonsági kockázatok és az épített környezet minőségét változtatókhoz is hozzájárul;
- az összekötő utak fejlesztése javítja a város külső megközelíthetőségét, így eredményesebbé teheti a munkahelyteremtésre irányuló beavatkozásokat;

- a közösségi közlekedés és az intermodalitás fejlesztésével egyrészt a város által nyújtott szolgáltatások – köztük a létrehozni vagy megújítani kívánt funkciók – elérhetősége javul, másrészt a közösségi közlekedés nagyobb arányú igénybevétele csökken a közúthálózat forgalomterhelése, ami élethetőbbé teszi a várost és azon belül a városközpontot, nem csak a kerékpárral közlekedők részére.

Az energetikai fejlesztések közül elsősorban a gazdasági területeken megvalósuló projektek van kedvező hatása – főként a többi munkahely-teremtési és befektetés-ösztönzési tevékenységre. (Pl. Termálkút fejlesztés magánberuházás esetében)

A helyi identitás erősítésére irányuló beavatkozások közvetett módon szinte az összes többi projektre hatással vannak, hiszen a népességmegtartó erő növelésével egyaránt biztosítható a város által nyújtott szolgáltatások iránti kereslet és a gazdasági szereplők számára rendelkezésre álló munkaerő-kínálat, de ugyanígy kedvező tendenciák indulhatnak el a társadalmi kohézió szempontjából is, ami a szociális városrehabilitáció esetében is fontos célkitűzés.

A fentiek értelmében a tervezett beavatkozások közötti szinergikus hatásmechanizmus egyértelműen igazolható, negatív hatások vagy gátló kapcsolatok nem prognosztizálhatók.

7. A Stratégia megvalósításának főbb kockázatai

A stratégia megvalósíthatóságát veszélyeztető fő kockázatok feltárása a kockázatelemzés módszerét használjuk. A kockázatelemzés célja a kockázatok beazonosítása, elkerülése, hatásainak mérséklése. A fejezet azokat a kockázatokat, történéseket, eseményeket tartalmazza, melyek esetleges bekövetkezése a stratégia céljainak elérését, megvalósulását veszélyezteti. Összeállítását meghatározta a helyzetelemzésben kialakított SWOT - elemzés külső-belső tényezőinek áttekintése, illetve az azokhoz kapcsolódó fő kockázatok azonosítása. Annak érdekében azonban, hogy a kockázatok elemzése a stratégia megvalósítását ténylegesen, hatékonyan segítse, a megvalósulást esetlegesen akadályozó tényezők mellett a bekövetkezésük valószínűségét csökkentő intézkedésekkel, valamint a potenciális bekövetkeztük esetére tervezett intézkedésekkel is kalkulálunk. A jelen fejezetben beazonosított kockázatok időszakonkénti értékelése, felülvizsgálata azonban a stratégia megvalósítása, nyomon követési folyamata, monitoringja során is elengedhetetlen feladat.

TÓTKOMLÓS – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

Korlát	Válságosság	Hatás mértéke	A hatás időtartama	A korlátok területére
A globális trendek miatt a fejlesztések nem érik el a kívánt hatást, az elvándorlás növekszik, a fiatalok más nagyvárosokban tervezik a jövőjüket, érvényesül a gazdasági erőcentrumok elcsúszó hatása.	nagy	jelentős	Elmaradnak a települések, így az ingatlanvásárlások és felújítások, csökken a gazdaság volumene, az állam és a társadalmi és gazdasági mutatók továbbra is negatív irányba változnak.	Olyan akciók szervezése, amellyel a fiatalokat meg lehet tartani a városban és a térségben. Szükséges növelni a közösségi kohéziót és a szabadidő közösségben való eltöltésének lehetőségeit mind infrastrukturális, mind tartalmi szempontból.
A gazdasági válság hosszú távú hatásának következtében az extern hatások negatív irányba folytatódhatnak (elváándorlás, stb)	nagy	jelentős	Nem történnek jelentős működő tőke befektetések, új ipari termelő létesítmények megvalósítása érdekében a globális piacon versenyképes nagyvállalkozások részéről.	Szükséges a projektek időbeli pontos ütemezése, a megvalósíthatóság érdekében.
A szükséges pályázati források nem állnak rendelkezésre	közepes	jelentős	A tervezett fejlesztések megvalósításához nem sikerül pályázati forrásokat mozgósítani, így a fejlesztés megvalósítására nem áll rendelkezésre kellő forrás, a fejlesztés elmarad.	A tervezett fejlesztések előkészítésekor, kialakításakor egyértelmű operatív program hozzárendelés és területfejlesztési programhoz illesztés szükséges.
A 2007 - 2013 időszak strukturális rendszerhibái megmaradnak a 2014-2020 és az azt követő fejlesztési időszakban is	alacsony	közepes	A 2007 - 2013 megvalósítás jelentős részéhez hasonlóan nem lesz alkalmas területi, funkcionális és ágazati szempontból integrált összehangolt, kiegyensúlyozott, átlátható és fenntartható gazdálkodási elveknek megfelelő megvalósítására a helyi közösség körétele szempontjából kedvező eredménnyel.	Folyamatos egyeztetésben tapasztalatcsere a kiírókkal, megvalósítókkal

TÓTKOMLÓS – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

A fejlesztések költsége meghaladja a tervezettet.	magas	közepes	A fejlesztések költsége a tervezés jelen fázisában nem ismert, azok csupán becslés költség és számos esetben nem részletes projektellátások alapján készülték, így a betervezett költségek jelentősen alulmúlhatják a megvalósításkori piaci árakat, mely a fejlesztések elmaradásához, csökkentett tartalommal való megvalósításhoz vezethet.	Körülmintó és alapos tervezés szükséges, mely projekttervek, átgondolt műszaki tervek, költségvetések készítését, illetve tartalékkeret képzését követeli meg.
Váratlan problémák	közepes	jelentős	Váratlan műszaki problémák merülnek fel a megvalósítás során	Váratlan problémákra a tervezés során nem lehet felkészülni, viszont a következményeket képesek vagyunk enyhíteni, ha a probléma-elhárítás során számítani lehet a szakemberek gyors és hatékony közreműködésére
A megvalósításhoz szükséges befektetői, partnerek hiánya	közepes	közepes	Nem találunk a projektek megvalósításához szükséges befektetői/partnert	A kockázat csökkenthető, ha az együttműködő partnerek kiválasztása a közös érdeken alapszik.
Egyrészt épülő projektek esetében a fontosabb projekt megvalósítása	közepes	gyenge	Már a projekt elindulásakor számításba kell venni ezt a kockázati tényezőt, különösen a műszaki jellegű projektek során.	A tervezés során fontos rögzíteni a szakszerű időbeni szakaszolást.
A magántőke mobilizálása sikertelen.	közepes	közepes	Amennyiben a településnek nem sikerül megvalósítania azt a törekvést, hogy	A település törekszik a magán befektetőket, piaci szereplőket való szervezett és

TÓTKOMLÓS – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

Az együttműködésben megvalósítandó fejlesztések esetében a településközi koordináció elmarad.	alacsony	jelentős	Települések közti koordináció hiányában az egyes településeken tervezett fejlesztések elmaradnak, nem a szükséges ütemben és formában valósulnak meg, nem sikerül kiaknázni a közös fejlesztésekben rejlő előnyöket és lehetőségeket.	Strukturált együttműködés és strukturált együttműködés kialakítása az érintett településekkel végig a partnerségi folyamat során.	strukturált együttműködésre, mind a kommunikáció mind a konkrét fejlesztési elképzelések megvitatására fórumot biztosít.
Társadalmi elfogadottság hiánya	alacsony	gyenge	Amennyiben a lakosság és a helyi civil szervezetek az egyes tervezett megvalósuló fejlesztésekkel, nem érzik a fejlesztéseket magukénak, azok elfogadottsága nem lesz megfelelő, az a helyi társadalmi problémák kialakulásához, megerősödéséhez járulhat hozzá.	Az előkészítéstől a megvalósításig tartó folyamat során végig szükséges a helyi lakosság és civil szervezetek bevonása, folyamatos tájékoztatása a fejlesztésekről. A partnerségi folyamatba illesztve már a stratégiaalkotás során kifejezhetik véleményüket, javaslatokat, fejlesztési elképzeléseiket, melyek ezáltal beépülhetnek a fejlesztési dokumentumba.	
Jogszabályi, tervezési környezet változása (változó OP tartalom, változó forrás - és szervezeti keretek).	magas	jelentős	A jogszabályok, tervezési keretek változása azt eredményezheti, hogy a tervezett fejlesztéseket, azok műszaki tartalmát, kivitelezhetőségét újra kell tárgyalni, szükség szerint módosítani kell		

TÓTKOMLÓS – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

	alacsony	gyenge	Károsul a természeti- vagy épített környezet a projekt megvalósítás során	az elkészült műszaki, pénzügyi, ütemezési stb. terveket. Ezek időigénye gátolhatja a határidőre teljesítést, illetve egyes fejlesztési elképzelések megvalósulását is akadályozhatja.
A tervezett projektek megvalósítási költsége jóval meghaladja a tervezett mértéket	közepes	közepes	A fejlesztések folyamán károsulhat a természeti vagy az épített környezet	Megfelelő tervezés során csak kis mértékben fordulhat elő ez az eset. A környezet- és természetvédelem horizontális tervezési szempontként kezelendő
Sikertelen közbeszervezési eljárások.	közepes	jelentős	A sikertelenül lebonyolított közbeszervezési eljárások nemcsak jelentős időcsúszást eredményezhetnek a kivitelezésben, hanem problémát jelenthetnek a fejlesztéseket finanszírozó pályázati források leírása során is.	Korültekintő előkészítés, közbeszervezési szakértő alkalmazása szükséges.
Projektek előkészítése nem elhúzódik, tervezett tartalomváltások szükségesek.	közepes	közepes	Projektek előkészítése nem elhúzódik, tervezett tartalomváltások szükségesek.	A projektervek korültekintő előkészítése (megvalósíthatósági tanulmányok, engedélyes tervek, stb.) szükséges, megfelelő humán-erőforrás biztosításával.

TÓTKOMLÓS – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

Az indikátorok teljesítése nem történik meg.	alacsony	alacsony	A megvalósulást mérő indikátorvállalások nem teljesülnek.	A célokhoz illeszkedő, teljesíthető és mérhető indikátorok és reális vállalatok meghatározása szükséges.
Alacsony hatékonyságú marketing, valamint tájékoztatás hiány.	magas	jelentős	A város jelentős turisztikai adottságokkal rendelkezik, a fejlesztési elképzelések sorában jelentősek a turisztikai típusú beavatkozások. Ugyanakkor célzott tájékoztatás és marketing hiányban a fejlesztésekkel érintett célcsoportok kevésbé szerezhetnek tudomást ezekről, így a várt növekedés a városba látogató vendégek, turisták száma esetében elmaradhat.	Célzott marketing tevékenység és a korszerű technikák elterjesztése, valamint a TDM szervezeti rendszer kiépítése és működtetése térségi szinten Turisztikai szereplők aktív részvételé.
Kommunikációs gondok merülnek fel	közepes	jelentős	Kommunikációs nehézségek fellelése a Stratégia megvalósításában résztvevő szereplők között	Pontosan meg kell határozni az adott részterületek feladatrendszerét, felelősségi rendszerét, a pontos és közzétehető eljárás rendet
Szakemberhiány	A megvalósítás hoz szükséges szakemberek hiánya	alacsony	közepes	Az Önkormányzat feladata, hogy megfelelő szakmai háttérrel biztosítson
Többetmunka felmerülése	közepes	közepes	Előre nem tervezett plusz munkák elvégzése szükséges	Esetleges többletmunkára felkészülés már az előkészítés során szükséges
A projektek céljainak, indikátorainak elmaradása	magas	jelentős	A projektek, illetve a Stratégia által kitűzött célok, indikátorok nem vagy csak részben teljesülnek	Folyamatos monitoring tevékenység kialakítása, tartalékprojektek kijelölése

TÓTKOMLÓS – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

A városok versenyében való lemaradás okozta munkahelyteremtés elmaradása, munkahelyek megszűnése, munkanélküliség emelkedése	közepes	jelentős	A városok versenyében való lemaradás okozta munkahelyteremtés elmaradása, munkahelyek megszűnése, munkanélküliség emelkedése	Ahhoz, hogy a település a városok versenyében a legjobbak között kerüljön városmarketing stratégiát alakít ki, valamint a gazdasági szereplőit partnerként kezel
Hazai illetve Európai Unió fejlesztési források elmaradása	alacsony / közepes	jelentős	Késnek, elmaradnak fejlesztési források	A forrás lelivás késedelmére való felkészülés

8. A megvalósítás eszközei és nyomon követése

8.1. A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek

A stratégia céljainak elérését biztosító fejlesztéseket alapvetően meghatározza azok környezete, amely esetében a természeti és infrastrukturális környezet mellett meghatározó szerepet tölt be a helyi önkormányzat és annak szabályozási gyakorlata. A pénzügyi erőforrások tudatos felhasználásából származó vélelmezett hatásokat sokszorosan felülmúlhatja az önkormányzat a hatáskörébe rendelt szabályozási eszközök tudatos alkalmazásával, ám ennek ellenkezője is igaz: a megfelelő és támogató szabályozás hiánya ellehetetleníti, megküszöbíti a pénzügyi eszközökre alapozott fejlesztéseket.

Az alábbi tevékenységek valósulnak meg:

- Az építési szabályozási környezet kiszámítható szabályozása
- Településfejlesztési- és rendezési szerződészek kezelése
- Befektetés ösztönzési tevékenység
- Stratégia megvalósításának társadalmassítása
- Városmarketing tevékenység ellátása
- Hatékony ingatlan és kapacitásgazdálkodás

A fejlesztési célok megvalósulását nagymértékben befolyásolja a helyi önkormányzat fejlesztéseket támogató szabályozási gyakorlata. A támogató hozzáállás hiánya megakadályozhatja a fontosabb fejlesztések, beruházások kivitelezését az állami és Uniós források lehívása és a magántőke befektetéseivel vonatkozásában is.

Ebben a fejezetben olyan önkormányzat által végzett - nem beruházási típusú - tevékenységek kerülnek áttekintésre, amelyek támogatják az ITS-ben, illetve más fejlesztési, stratégiai dokumentumokban megjelölt célok teljesülését.

Az építési szabályozási környezet kiszámíthatósága

A Stratégia sikeres megvalósításához szükség van az önkormányzat megfelelő jogalkotói és jogalkalmazói magatartására, valamint az átlátható adminisztratív és szabályozási környezet biztosítására és fenntartására. Az önkormányzatnak a szabályozásban is közérthetővé kell tenni azokat a célokat, melyek a település hosszú távú érdekeit szolgálják. A tervezett fejlesztési elképzeléseket szinergiába kell hozni a településrendezési eszközökkel és a területek művelési ágával, illetve ha változás merül fel, szükség esetén azokat módosítani. Az önkormányzat a helyi gazdaság szabályozásában, illetve a gazdasági tevékenységekhez kötött adminisztratív és engedélyezési eljárások során tanúsított kiszámítható és átlátható magatartása csökkenti a gazdasági bizonytalanságot és a beruházások rizikófaktorát.

Ezért a stratégia sikeres megvalósításához elengedhetetlen az önkormányzat konzisztens és kiszámítható jogalkotói és jogalkalmazói magatartása, az átlátható, támogató adminisztratív és szabályozási környezet biztosítása és fenntartása, legyen szó akár milliárdos befektetésekről, akár a szociális segély igénybevételeiről. A helyi gazdaságpolitika céljait világosan meg kell fogalmazni, meg kell határozni a célok megvalósításához szükséges támogató jogi, szabályozási lépéseket, és tudatosan végre is kell hajtani azokat.

Az önkormányzatnak a helyi gazdaság szabályozásában, valamint a gazdasági tevékenységekhez kötött adminisztratív és engedélyezési eljárások során tanúsított kiszámítható és átlátható magatartása csökkenti a gazdasági bizonytalanságot és a befektetések kockázatát.

Különösen fontos továbbá az építési szabályok meghatározása és a területhasználat korlátainak felállítása úgy, hogy az megfelelő rugalmassággal módosítható lehessen, amennyiben befektetői igény jelentkezik – természetesen a helyi lakosok érdekeinek maximális érvényesítése mellett. A befektetői folyamatot szükség esetén adó- és illetékkezdvezményekkel is ösztönözni, gyorsítani lehet.

Településfejlesztési- és rendezési szerződések

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 30/A. § első bekezdése értelmében „a települési önkormányzat egyes településfejlesztési célok

megvalósítására településrendezési szerződést köthet az érintett telek tulajdonosával, illetve a telken beruházni szándékozóval". Az egymástól különböző városrehabilitációs célok elérése érdekében a város a jövőben ezzel a lehetőséggel is élhet.

Befektetés ösztönzés

A városfejlesztési elképzelések megvalósításához és a beruházók megnyeréséhez a városnak befektetést ösztönző politikára (városmarketing erősítése promóciókkal, tervbemutatókkal) van szüksége. Az önkormányzat aktív szolgáltató szerepet vállalhat a bizalom-erősítő információk megosztásában, a tájékozódás segítségével, ennek érdekében szélesíteni kell a vállalkozók, befektetők részére nyújtott szolgáltatási palettát, illetve javítani kell a szolgáltatások minőségét. A megfelelő lépések eredményeként több befektető érdeklődhet a település iránt.

A befektetés ösztönzés részeként javasolt e tevékenység részletes, stratégiába foglalt kidolgozása a települési honlap ilyen irányú folyamatos karbantartása. A város honlapja az első információ-forrás a kívülről érkezők számára, ezért lényeges annak minősége és frissessége. Az ingatlanok már említett kizárólagos anyagának terjesztése, eljuttatása a potenciális beruházókhoz. A cégek betelepüléséhez megfelelő üzleti infrastruktúra megteremtése. Az infrastruktúra korszerűsítésén felül kiemelten fontos a település meglévő és a későbbiekben fejlesztésre kerülő, gazdaságilag hasznosítható területeinek megfelelő kihasználása. A potenciális beruházók érdeklődésére számot tartó területek, ingatlanok felmérése és karbantartása. A cégek betelepüléséhez megfelelő üzleti infrastruktúra megteremtése. A helyi adótörvényben a város lehetőséget adhat a vállalkozói megtelepedést megelőzően ösztönző adókedvezmények kialakítására.

Stratégia megvalósításának társadalmatisága

Minden városrész a sajátosságainak megfelelően fog viszonyulni a közös munkálkodáshoz, ha felismeri egyediségét, értékeit és a stratégia nyújtotta lehetőségeit. A célzott városrészi kommunikáció a helyi fejlesztési erők mozgósításával hozzájárul a beavatkozások eredményességéhez és azok tudatosításához, segít abban is, hogy a projekt-építés folyamatában partnerként vegyenek részt az érintett lakosok, civil

szervezetek és vállalkozások. A kapcsolattartás az önkormányzat koordináló munkájával, a civil szervezeteken és a tematikus eszmecsereken keresztül tud leginkább megvalósulni.

Városmarketing

A meglévő vállalkozások pozíció-nyerését és a város idegenforgalmának növekedését elősegítheti a helyi termékeket népszerűsítő városmarketing. A célok elérése érdekében mind a helyi lakosság és meglévő vállalkozások, mind pedig a potenciális befektetők irányába kiemelt fontossággal bír a városi kommunikáció erősítése.

A tudatos, célzott és differenciált városmarketing tevékenység ezért nagyban támogathatja a városfejlesztési stratégia céljainak megvalósítását többek között az egyes projektek végrehajtásának elősegítésén, de akár az egész stratégia városi lakosság körében való elfogadottságának növelésén keresztül is.

A városfejlesztési stratégia céljainak kijelölésével párhuzamosan be kell azonosítani a fejlesztések potenciális érintettjeit, megkülönböztetve a haszonélvezőket és potenciális kárvallottakat. Az érintettek közül az alábbi célcsoportokra kell intenzív városmarketing-akciókat irányozni:

Érdemes a város marketing stratégiáját annak megalkotását követően rendszeresen felülvizsgálni. Ennek alapján tervezhető meg a célcsoportok tudatos megszólítása. Az igények megismerése után olyan kínálat alakítható ki, amely a legjobban alkalmazkodik a célcsoportok igényéhez. Az egyes célcsoportok igényei között felmerülő konfliktusok sikeres kezelése szintén nyitott és probléma-érékeny hozzáállást feltételez, amely színergiába hozhatja az eltérő érdekeket. A kommunikáció elsősorban a város honlapján történik, de nélkülözhetetlen a személyes kapcsolattartás is.

Az érintettek közül az alábbi célcsoportokra kell intenzív városmarketing-akciókat irányozni:

- városban befektetni szándékozó vállalatok és személyek (befektetés-ösztönzés),
- a városban gazdasági tevékenységet folytató szervezetek (intenzív partnerseg),
- turistaként a városba látogatók (turisztikai PR és marketing),
- a város és a környező települések lakossága (identitásképző és -erősítő akciók).

A város, illetve a városban zajló bizonyos tevékenységek, környezeti és/vagy társadalmi értékek, gazdasági folyamatok szélesebb körben való megismeretése biztosíthatja

Tótkomlós (el)ismertségét, vagyis ezen információkat minél szélesebb társadalmi és szakmai kör számára kommunikálni kell. Tudatos és jól felépített marketing-kommunikációs stratégia mentén, megfelelő szervezeti háttér kialakításával kell a város speciális értékeit, adottságait és lehetőségeit szakmai fórumokon, befektetői körökben bevezetni és elterjeszteni. A gazdasági jellegű célokhoz elsődlegesen speciális ismertetőket érdemes készíteni, egységes adatbázist létrehozni, amelyből bármilyen időpontban előállítható aktuális adatszolgáltatás a befektetők, betelepülők felé, míg a városi életminőséghez kötődő programok esetén a civil szervezeteken és a városi médián keresztül történő népszerűsítés a célszerű. A sikeres marketing nem kizárólag egy-egy befektetés megvalósulásához járul hozzá, de a városban működő gazdasági társaságok tevékenységét, ismertségét és az irántuk táplált bizalmat is erősítheti aktuális és potenciális üzleti partnereik körében, ezzel közvetett módon hozzájárulva a helyi gazdaság fejlődéséhez is. A marketing alapvető feladat a turizmus területén is. Természeti és kulturális értékeivel, hangulati elemek kialakításával a várost el kell adni a potenciális odalátogatók körében. A rendezvények növelik a turisztikai vonzerőt, egyben a sok résztvevő potenciális terepe lehet az arculat további fejlesztésének és kommunikálásának – e rendezvényeket tudatosan használni is kell a városmarketing céljaihoz. Az idegenforgalom fejlődése a vendéglátásból származó bevételeken felül azért is fontos a városnak, mert a turisztikai attrakciók és a kiegészítő szolgáltatások és kulturális események a város lakóinak életminőségét is javítja. Tótkomlós kommunikációs értékkel bíró tulajdonságainak összegyűjtése, célzott és rendszeres kommunikálása javítja a település lakóinak identitását, hozzájárul városi büszkeségük fejlesztéséhez – egyúttal a város környezetének, értékeinek megtartása, fejlesztése mellé is állíthatja őket. Rendszeres közvélemény kutatásokon keresztül érdemes időszakonként mérni a stratégia fogadtatását és az abból megvalósult elemek hatását. Az ITS-hez kötődő marketing akciók jellemzője a stratégia filozófiájának megfelelően az ágazat- és területspecifikus szemléletmód párhuzamos alkalmazása, valamint a rendszerszemlélet és a mérhetőség. Mindennek eléréséhez fontos egy, a város képéhez és fejlődési elképzeléséhez illő szlogen és jelkép-rendszer kialakítása, továbbá az egységes arculat alkalmazása.

Ingtatlan és kapacitásgazdálkodás

Az Önkormányzatnak ingatlanjaival kapcsolatosan magas kihasználtsági szintet kell fenntartania. Ilyen lehet egy funkcióváltás alatt álló, vagy egy időlegesen használaton kívüli ingatlan, melyben helyet lehet biztosítani közösségi, vagy civil szervezeteknek, ha nem merülnek fel magas költségek. Célszerű a tartósan használaton kívüli, az önkormányzat feladata szempontjából funkcióval nem rendelkező ingatlanok hasznosítása. Ezzel az életkörülmények javításán felül támogatható a stratégia megvalósítását is segítő, önmagukban is fontos kulturális, vagy közösségi értékek létrejötte. Felesleges, kihasználatlan kapacitásaival, illetve a tevékenység-racionalizálás során felszabaduló kapacitásokkal gazdálkodnia kell az önkormányzatnak. Ilyen felszabaduló kapacitás lehet többek között egy funkcióváltás alatt álló, időlegesen használaton kívüli ingatlan, amelyben teret lehet engedni annak közösségi vagy civil szervezetek által történő időleges hasznosítására (pl. az eladás vagy felújítás megkezdésének időpontjáig). Ugyanilyen módon célszerű a folyamatosan használaton kívüli, az önkormányzat tevékenysége szempontjából funkcióval nem rendelkező ingatlanok hasznosítása. Hasonló módon lehet eljárni más olyan eszközök, erőforrások esetében (pl. gépkocsi, hangtechnikai és informatikai eszközök stb.), amelyek időszakosan hasznosíthatóak, és azokkal úgy termelhető mások számára érték, hogy az önkormányzat számára nem jelentkezik közvetlen költség. Ezzel a jölet pusztán javításán felül többek között támogatható a stratégia megvalósítását is segítő, de önmagukban is jelentőséggel bíró kulturális vagy közösségi értékek létrejötte.

Az önkormányzatnak a tulajdonában álló ingatlanokat céljai és feladatai megvalósításához alkalmazható eszközöknek kell tekintenie. Ennek tükrében lehetősége van eladói és szabályozói pozíciójával élve bizonyos ingatlanok eladását vagy hasznosításba adását kezdeményezni.

Általános tevékenységek

Az ITS-ben szereplő fejlesztések megvalósításának vonatkozásában fontos szerepet játszik a stabil, kiszámítható országos és helyi szabályozás, az átlátható jogalkotói és jogalkalmazói magatartás. A település önkormányzata a helyi szabályozási

dokumentumok, a közművelés segítségével tudja elérni az egyes ingatlanok fel- vagy leértékelődését. Amennyiben az önkormányzat a tulajdonában lévő ingatlanjain fejlesztéseket valósít meg, abban az esetben a környező ingatlanok értéknövekedése is megfigyelhető, amely további fejlesztések megvalósítását, ezzel együtt gazdaságélénkítést generál. Az önkormányzat kiemelt feladatai közé tartozik a településrendezési-, szabályozási terveinek és a helyi építési szabályzat rendszeres felülvizsgálata és szükséges esetben annak módosítása a fejlesztések előmozdítása érdekében.

Tótkomlós a meglévő ipari hagyományokra építve, együttműködve a városban működő vállalkozásokkal képes hatékony gazdaságfejlesztési politikát folytatni, mely összekapcsolódva a befektetéseket ösztönző eszközrendszer működtetésével a helyi vállalkozások bővülését és technológiai fejlesztését generálhatja, valamint újabb vállalkozások betelepülését érheti el. A barnamezős és egyéb külterületen megvalósítani tervezett, a város szándékaival összhangban lévő beruházásokat az önkormányzat azzal segíti elő, hogy szükség esetén módosítja a szabályozási terveket. A város önkormányzatának gazdálkodása stabil. Az üzleti vállalkozások működéséhez a kerétfeltételek adottak, a városban széleskörű szolgáltatást nyújtva segíti a vállalkozások működését a tercier szektor a különböző adminisztratív, pénzügyi, jogi, stb. ügyek intézésével.

A város a turizmus jövedelemtermelő képességének fejlesztését, illetve a természeti és épített környezet értékeiben rejlő potenciál kihasználtságának fokozását desztináció menedzsment és marketingtevékenységek fokozásával kívánja elérni, ennek érdekében térségi összefogásra is nyitottak a szomszédos települési önkormányzatokkal közösen. A városmarketing eddigi elemei az önkormányzat által működtetett Komlós Tv, illetve a Komlói Hírmondó önkormányzati kiadvány. A marketingben fontos eleme a civil szervezetek megjelenése is.

A városi életminőség fokozásához a színes civil élet is hozzájárul, az önkormányzat tevékenyen támogatja a település civil szervezeteit és programjait, a szervezetek között komoly együttműködés alakult ki. Az önkormányzat rendszeresen egyeztet a civil szervezetekkel, vállalkozókkal, költségvetésében külön forráskeretet különített el a civil

szervezetek számára. A városról kialakított vonzó kép a vállalkozások támogatottságát is növeli, illetve az esetleges betelepülésekre is pozitív hatással van.

B.2. Az ITS megvalósításának szervezeti kereteinek meghatározása

A városfejlesztés jelenleg is hatékonyan és szakmailag jól működő szervezeti rendszere a jövőben is alkalmas a városrehabilitációval kapcsolatos tevékenységek átgondolt, ütemezett és eredményes megvalósítására.

A szervezeti struktúra hármas tagolási:

- A stratégiai menedzsmentet a város képviselőtestülete, jegyzője és polgármestere alkotják. Ők felelősek a döntéshozatal során a városfejlesztési célok elérése érdekében érdemi előleplezéseket tenni, valamint a stratégia megvalósulását, illetve ennek társadalmi-gazdasági hatásait nyomon követni, értékelni. A stratégiai menedzsment feladata az ITS rendszeres vagy indokolt esetben történő aktualizálásának biztosítása is. A városfejlesztési tevékenységekben a jegyző is fontos szerepet játszik, hiszen jogszabályi felhatalmazás alapján koordinálja az önkormányzati rendeletek és koncepciók előkészítését.
- Tótkomlós Város Önkormányzata szervezeti hierarchiájában a városfejlesztés általános irányvonalainak meghatározása a Képviselő-testület feladata.
- Az operatív menedzsmentet elsősorban a Komlós Településszolgálati Kft., a Polgármesteri Hivatal fejlesztések megvalósításában közreműködő szervezeti egységei, valamint az adott fejlesztésekben érintett intézmények vezetői alkotják. Ezek a szakemberek saját területükön végzik a stratégiai célok végrehajtásával kapcsolatos feladatokat.

A fenntartásban közreműködő személyek a település, az önkormányzati intézmények munkavállalói, illetve mindazon személyek és szervezetek, akik valamilyen módon kapcsolódnak a városfejlesztés eredményeként létrehozott, megújított létesítményekhez. Az ITS megvalósításának és rendszeres aktualizálásának irányítását az Önkormányzat végzi közvetlenül vagy erre szakosodott, ellenőrzése alatt álló, kompetens szakmai szervezete, gazdasági társasága útján.

Az ITS megvalósításának irányításába beletartozik:

- az ITS-ben előrevetített Integrált területi Beruházások projekt csomagjainak megvalósítására irányuló operatív városfejlesztési tevékenység komplex előkészítésének és végrehajtásának irányítása és ellenőrzése a tevékenységek teljes spektrumában.
- a városmarketing tevékenység irányítása és ellenőrzése.
- Az Önkormányzat fejlesztési tevékenysége kommunikációjának irányítása és ellenőrzése.
- Az ITS-ben előrevetített Integrált területi Beruházások projekt csomagjainak megvalósítására irányuló befektetés ösztönzési tevékenység irányítása és ellenőrzése.
- Az ITS-ben előrevetített beruházások csomagjainak megvalósítására irányuló operatív városfejlesztési tevékenység összehangolása, az ágazati fejlesztési tevékenységeket (gazdaságfejlesztési támogatások a vállalkozásoknak, köznevelés, közoktatás, szakképzés fejlesztése, egészségügyi ellátórendszer és szolgáltatások fejlesztése, sport, rekreációk valamint az egészséges életmódot) elősegítő szolgáltatások és lakossági tevékenységek fejlesztése, a közlekedési hálózat fejlesztése, valamint energiahatékonyságot növelő és klímastratégiai fejlesztések végrehajtása.
- A város biztonságos és jó minőségű, egészséges élelmiszerekkel és ivóvízzel történő ellátását szolgáló fejlesztések.
- Az ITS-be integrálódó operatív városfejlesztési tevékenység (akcióterületi fejlesztések, városfejlesztési akciók, városfejlesztési projektsomagok, stb) végrehajtása közvetlenül az Önkormányzat, illetve az általa kialakításra kerülő, irányításával és ellenőrzésével működő, Komlós Településszolgálati Kft irányításával és ellenőrzésével történik.
- Az operatív városfejlesztési tervek végrehajtása a folyamatos ellenőrzés mellett évenként áttekintésre és aktualizálásra kerül.

Kapcsolódás a menedzsmenthez

Stratégiai döntések előterjesztői a Képviselő Testület, vagy azok tagjai lehetnek. Az előterjesztésekről döntést, határozatot a Képviselő-testületi ülés keretében hoznak. A Képviselő-testület ad tehát felhatalmazást az operatív menedzsmentnek a feladatainak elvégzésére. Az ITS megvalósítását koordináló menedzsment kapcsolódik a Pénzügyi és Városfejlesztési Bizottság munkájához, hiszen a Bizottság határozza meg az SZMSZ értelmében a vagyongazdálkodási, vagyontkezelési, üzemeltetési és fejlesztési feladatokat. A Bizottsággal közösen kerül meghatározásra, hogy az ITS elemei közül mely beruházást kell megvalósítani a meglévő források és külső lehetőségek, pályázatok, illetve az ütemezés alapján.

Operatív menedzsment feladata

Az operatív menedzsment a felelős a stratégia által kijelölt akcióterületi alapi fejlesztések hatékony megvalósulásáért, a stratégiai menedzsment által meghatározott feladatokat végrehajtásáért, továbbá beszámolási kötelezettséggel tartozik a végrehajtással kapcsolatban.

Az Önkormányzaton belül szervezet, illetve menedzsment kockázata: a merev hivatali szervezet, és ebből következő erős belső szabályozás, a bürokrácia, valamint a nagyfokú függőség a képviselőtestületi döntésektől. A hivatalon belüli szervezeti és működési szabályok speciális kialakításával kell biztosítani, hogy világos ellenőrzési és felelősségi feltételek teremthetők legyenek meg. Az operatív projektmenedzsment feladatai: a településfejlesztési és az akcióterület stratégiai fejlesztési céljainak, illetve programjainak érvényesítése, különösen a horizontális elemek tekintetében, azaz a fenntarthatóság és a kommunikáció, a nyilvánosság biztosításában. Közreműködik a projektek megvalósulásában. Kapcsolatot tart a hatóságokkal, a lakossággal és a helyi civil és érdekképviseleti szervezetekkel, valamint a vállalkozókkal.

Az operatív projekt menedzsment további feladatai:

- Stratégiai feladatok
 - o Magánberuházások ösztönzése, koordinálása, a befektetőkkel történő tárgyalások lebonyolítása;
 - o A meghatározott indikátorok teljesülésének figyelemmel kísérése, indikátorok mérése;
 - o Folyamatos beszámoló a stratégia és a projekt megvalósításáról a Képviselő-testület és a Polgármester felé.
- Operatív feladatok
 - o Magánberuházások ösztönzése, koordinálása, a befektetőkkel történő tárgyalások lebonyolítása;
 - o Fejlesztési ügynökség és Közreműködő Szervezet felé történő kapcsolattartás;
 - o A beruházások megkezdéséhez szükséges terület-előkészítési munkálatok lebonyolítása, tervezettség;
 - o Az önkormányzati beruházások irányítása, a kivitelezők közbeszerzés útján történő kiválasztásának előkészítése, a vállalkozói szerződés megkötése, a megvalósítás nyomon követése, ellenőrzése, stb.;
 - o A projektek megvalósításának előkészítése, a tervezés és engedélyeztetés koordinálása;
 - o Adminisztratív feladatok (dokumentumok tárolása, kapcsolattartás) ellátása;
 - o Az Akcióterületen megvalósuló „soft” projektelemek koordinálása;
 - o A projektek pénzügyi folyamat-menedzsmentje, a folyamatos pozitív cash-flow biztosítása.

Az Önkormányzat (a megvalósításért felelős szervezet) biztosítja a projektek lebonyolításában résztvevő szakértőket, egyrészt a meglévő önkormányzati szakemberekre támaszkodva, másrészt szerződéses viszony útján szakértőkkel. Az Önkormányzat a már pályázati lebonyolítási tapasztalatot szerzett szakembereit,

munkatársait kívánja igénybe venni a megfogalmazott fejlesztések, projektmenedzsment feladatok végrehajtására. A projekt előkészítésében résztvevő önkormányzati tisztviselők előkészítők és irányítói voltak korábbi beruházásoknak.

A menedzsment elvi felépítésére vonatkozóan az alábbi minimum javaslatot teszi az ITS:

- A program fő felelőse a projektmenedzser, aki a kapcsolatot tartja a belső és a külső szakértőkkel. A menedzsment belső szakértői a pályázati referens, a műszaki referens, a pénzügyi referens.
- Az ITS referens feladata a tervezett projektelemek elemeinek nyomon követése, az előrehaladási és fenntartási jelentések összeállítása, adminisztratív feladatok ellátása lesz.
- A műszaki referens feladata a beruházások megkezdéséhez szükséges terület-előkészítési feladatok lebonyolítása
- A pénzügyi referens feladata a különböző fejlesztési részprojektekhez az adott projektszakaszban szükséges pénzügyi dokumentáció összeállítása.
- A projektmenedzsment működtetését a projektmenedzser vezeti. A projektmenedzser feladata a menedzsment vezetése, a stratégia céljainak érvényesítése, beszámoló készítése a stratégiai döntéshozók számára, kapcsolattartás. Szükséges kompetencia: legalább 5 éves vezetői tapasztalat, vagy hasonló nagyságrendű projekt menedzselésében szerzett tapasztalat.
- Jelenleg nincsen az operatív menedzsmenttel kapcsolatban szabályozás. Az abban részt vevő önkormányzati dolgozók munkaköri leírását ki kell egészíteni a menedzsment feladatok elvégzésével. A szabályzat az akcióterületi terv készítésével párhuzamosan kerül meghatározásra.
- Menedzsmenthez kapcsolódó szakértők: Az Önkormányzati operatív menedzsment tagjai mellett külső szakértő szervezetek is részt vesznek a projektek megvalósításában. Az Önkormányzat a menedzsment jobb működését érdekében a belső szakemberek igénybevétele mellett külső szolgáltató alkalmazásával kívánja biztosítani a végrehajtás szakmai szervezeti hátterét.

TÓTKOMLÓS – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

A külső szolgáltató kiválasztása során fontos, hogy a szakemberek folyamatosan rendelkezésre álljanak, illetve hogy hatékonyan el tudják látni a projekt lebonyolítását, ellenőrzését, és hogy nagyfokú tapasztalatokkal rendelkezzenek EU által támogatott projektek végrehajtásában. A külső szakértő segíti az operatív menedzsmentet a projekt támogatási szerződés szerinti megvalósításában a projekt megkezdésétől a projekt zárásáig, illetve a fenntartási időszakban. A külső szakértők a referenciák, illetve a fajlagos költségek alapján kerülnek kiválasztásra.

Az önkormányzat részben már rendelkezik a fenti humán erőforrás háttérrel, de a stratégia megvalósítása során várhatóan további kapacitásbővítés és eseti jelleggel külső szakember megbízása szükséges. A beavatkozások zavartalan, a tervezett határidőre történő megvalósítása érdekében a kapacitásbővítés szükségességéről, illetve a külső szolgáltatók igénybevételeéről a menedzsment tesz javaslatot és a városvezetés dönt.

A menedzsment végzi a stratégia megvalósulása során elvárt számszerűsíthető eredmények (indikátorok) mérését, illetve nyomon-követését.

A stratégiai menedzsment tagjai a Képviselő-testület, az önkormányzati bizottságok; nevezetesen a Városfejlesztési és Pénzügyi és Városfejlesztési Bizottság, az Oktatási és Kulturális bizottság, valamint a Szociális Bizottság, illetve a partnerségi megállapodás alapján bevont külső szervezetek:

- Tótkomlói Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat
- Tótkomlós Város Cigány Nemzetiségi Önkormányzat
- Tótkomlói Alapfokú Művészeti Iskola
- Tótkomlói Művelődési Központ és Városi Könyvtár
- Komlós Településszolgáltatói kft.
- Tótkomlói Ugeti Óvoda
- Szlovák Két-Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Óvoda
- Jankó János Általános Iskola és Gimnázium
- Tótkomlói Szociális Szolgáltató Központ
- Rákóczi Szövetség tótkomlói helyi szervezete
- Boldog Mosolyért Alapítvány
- Komlói Szlovákok Szervezete

TÓTKOMLÓS – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

- Mozgáskorlátozottak tótkomlói Egyesülete
- Nagycsaládok tótkomlói Egyesülete
- Száz-érméti vadásztársaság
- Száz-ér társaság természetkutató és környezetvédő egyesület
- Tótkomlós Turizmusaért Egyesület
- Tótkomlói Autósport Egyesület
- Tótkomlói Lovas Túra Közhasznú Egyesület
- Tótkomlói Rozmár Szentor Úszó Klub Egyesület
- Tótkomlói Torna Club
- Önkéntes Tűzoltó Egyesület
- „Iskoláért, a jövő polgáráért” Alapítvány
- Evangélikus Egyházi Szeretettotthon
- Evangélikus Egyházi Óvoda

8.3. Településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok

A stratégia járási szintű egyeztetése érdekében az önkormányzat a megyei és járási, vagy térségi (Pl. Calendula Terv, Dél-Békés fejlesztési terve) kapcsolatokat folyamatosan ápolja, melynek célja, hogy a fejlesztések térségi előnyeinek kiaknázása érdekében rendszeresen egyeztesse a tervezett projekteket. Ez a tevékenység képes biztosítani a szinergikus hatások érvényesülését a járás és a tágabb térség – főként városi jogállású – települései között.

A közeli járásszékhelyek saját vonzáskörzetük kibővítésére és megerősítésére törekednek. Ennek eléréséhez több olyan projekt megvalósítása is várható, amelyek jellegükben hasonlóak a tervezett Tótkomlói beavatkozásokhoz. Ezek közül elsősorban Orosháza területén megvalósuló jelentős konkurenciát. A közeli községekben, kisvárosokban kisebb léptékű, részben pontszerű fejlesztések valósulhatnak meg, amelyek kifejezetten a helyi lakosság életminőségének javítására irányulnak.

Megyei szinten a településközi koordinációban Békés Megye Önkormányzata játszik kiemelkedő szerepet, mivel a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezése

és részben a megvalósítása is e szervezet hatáskörébe tartozik. Ahhoz, hogy a megye számára rendelkezésre álló forrásteretet hatékonyan, ésszerűen és maradéktalanul fel lehessen használni, elengedhetetlen a partnerség a megyei önkormányzat és a települések között.

A járás, illetve vonzáskörzet egységes fejlődéséhez elengedhetetlen, hogy a térség képes legyen problémáit és szükségleteit közösen megfogalmazni, majd ezeket integrált programokká, komplex projektekké alakítani. A párhuzamos kapacitások elkerüléséhez, valamint a város és környéke közötti esetleges konfliktusok (pl. szelektív migráció, párhuzamos kapacitások) megelőzéséhez tehát nemcsak Tótkomlós, hanem a környező települések fejlesztési igényeit is pontosan ismerni kell. A folyamatos kapcsolattartásnak, a közös gondolkodásnak a projektfejlesztés teljes szakaszára ki kell terjednie.

Mind a járásban, mind az egyes önkormányzati szervezetekben jelentős projektmenedzsment tudás halmozódott fel ahhoz, hogy az érintett települések fejlesztési elképzeléseit koordinálni tudják. Ehhez szükséges:

- a térségi szinten megjelenő projektjavaslatok pontos számbavétele,
- az esetlegesen közösen megvalósítható projektek azonosítása,
- a folyamatos egyeztetés és tájékoztatás a tervezett fejlesztésekről,
- a megvalósítást befolyásoló tényezők nyomon követése,
- a fejlesztések megvalósításának rendszeres (pl. évenkénti) felülvizsgálata,
- valamint a kritikai észrevételek beépítése a települések és a térség stratégiai fejlesztési dokumentumaiba.

Összességében megállapítható, hogy Tótkomlós tervezett fejlesztései és az azt megalapozó ITS területi szintű kölcsönhatása a környező települések több milliárd forintnyi nagyságrendű fejlesztési elképzeléseivel pozitív mérleget mutat: a hatások szinergikusan kiegészítik, felerősítik egymást, felesleges, párhuzamos kapacitásokat létrehozó, egymást kioltó fejlesztések nem valósulnak meg. A beavatkozások eredményeként az ellátott funkciók optimalizálására kerül sor az Európai Unió egyik legfontosabb alapelveinek, a szubsidiaritásnak a figyelembevételével.

8.4. Monitoring

A stratégia megvalósulásának folyamatos nyomon követése, felülvizsgálata a település érdeke elsősorban. A monitoring célja felhívni a döntéshozók és a megvalósításért felelős szervezet figyelmét a céloktól való esetleges eltérésre, és összegezni az elvégzett feladatokat. Figyelni kell arra, hogy a célkitűzések elérése érdekében tett lépések a megfelelő időben történjenek a megfelelő eszközökkel. A monitoring számos komplex feladatot foglal magában az adatgyűjtéstől a stratégia esetleges szükséges módosításáig. A stratégia és az ahhoz kapcsolódó fejlesztések megvalósulásához indikátor célértékek kerültek meghatározásra, melyeknek evenként a megvalósítás és fenntartás során teljesülniük kell.

A legfontosabb monitoring feladatok a következők:

- Évenkénti rendszerességgel meg kell vizsgálni, hogy milyen lépések történtek a stratégiai célkitűzések elérésére. Eltérés esetén be kell avatkozni, a kívánt cél elérése érdekében módosítani kell a stratégiai eszközöket.
- Az éves felülvizsgálat során a stratégia készítés pillanatában nem látott körülmény figyelembevételével optimalizálni vagy aktualizálni szükséges a cselekvési tervet, vagy a fejlesztési projektelemeket.
- Figyelemmel kell kísérni a projekt végrehajtása során az indikátorok alakulását (stratégia elfogadásakor érvényes bázisérték, a beszámoló időszakában aktuális érték, a stratégiában megfogalmazott célérték, valamint az előző Képviselő-testületi beszámoló alkalmával elfogadott értékhez képest történt elmozdulást).
- Az ITS felülvizsgálata, aktualizálása kétévenként szükséges, az elkészült felmérések, legfrissebb statisztikai adatok, egyéb új információk ismerete, illetve a stratégia megvalósulási folyamataiból levonható következtetések alapján.
- Figyelemmel kell kísérni a külső környezet változásait, amellyel szükség esetén összhangba kell hozni a stratégiai célkitűzéseket, illetve azok megvalósulási eszközeit, valamint a stratégiához közvetlenül nem kapcsolódó projektek stratégia célrendszerére gyakorolt vélelmezett vagy tényleges pozitív és negatív hatásait.

- Ki kell értékelni a már végrehajtott feladatok eredményeit, különös tekintettel a pályázati úton megvalósított fejlesztések esetén a pénzügyi és fizikai megvalósulásra (a stratégia megvalósításának kezdete óta, valamint az előző Képviselő-testület által elfogadott beszámoló óta megvalósult forrásfelhasználást).

Az ITS-ben bemutatott projektek sikeres megvalósulása érdekében a menedzsment követi figyelemmel az indikátorok teljesülését, változását. Az indikátorokat figyelembe véve készíti el a kontrolling menedzsment az éves jelentését a Közreműködő Szervezet és a Képviselő-testület felé. Az indikátorok mérésénél a kontrolling menedzsment munkáját a megvalósításban érintett szervezetek vezetői, illetve felelős tisztségviselők is segítik. A településfejlesztési feladatok teljesítéséről a menedzser felévente beszámolót tart a Képviselő-testület illetékes Pénzügyi és Városfejlesztési Bizottságának és évente egyszer a Képviselő-testületnek az akcióterületi fejlesztések állásáról. Szükséges a közvélemény folyamatos tájékoztatása a helyi sajtón keresztül, illetve a helyben szokásos módon közmeghallgatások keretében. A stratégia végrehajtásának és eredményeinek nyomon követését az átfogó cél, valamint a tematikus célok mellé rendelt indikátorrendszer biztosítja. A célrendszer bemutatásánál mutattuk be a célokhoz rendelt indikátorokat, megjelölve azok adatainak forrásait, az elérendő célértékeket.

Az ITS intézkedéseivel kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása:

Mivel a 2014–2020 közötti időszakban az ún. eredményközpontúság elve miatt az indikátorok és azok célértékeinek szerepe megnő, ezért az ITS indikátorai úgy kerültek kialakításra, hogy azok egyértelmű és hozzáférhető adatokra támaszkodjanak, azaz a folyamatok változását az adatok egyértelmű változásához lehessen kötni. Az indikátorok meghatározása az EU által megjelölt közös indikátorok és a hazai OP tervezetekben használt indikátorok figyelembevételével történt.

A 8.2. és 8.3. pontban leírt szervezeti rendszer az ott meghatározott működési logikának megfelelően végzi az indikátorok betartásának, illetve elérésének tervekben

meghatározott ütemezés szerinti ellenőrzését. Az indikátorokhoz szükséges adatok gyűjtése az évenkénti felülvizsgálat keretében történik meg.

A projektekhez és fejlesztési programokhoz kapcsolódó indikátorokat általában meghatározza a fejlesztési program és konkrét pályázati felhívás.

Az egyes projektelemekhez rendelt mutatók egyedi tervezést igényelnek, jelen pillanatban nem teljes körűen láthatók, így a tervezők indikátorokra vonatkozó általános alapelvei a következők voltak:

1. Az első kritérium az adatok hozzáférhetősége, hiszen ha egy mutató nem hozzáférhető, akkor kvázi használhatatlan, azaz projekt és programszinten sem alkalmazható érdemben. Célszerű volt tehát olyan indikátorokat meghatározni, amelyek a megvalósítás adott szakaszában bizonyosan kimutathatók.
2. Az indikátor legyen megbízható, azaz a valós állapotot tükrözze.
3. Az információ frissessége nagyon fontos minőségi kritérium, azaz egy adott időponthoz kötött indikátornak valóban arra az adott időpontra vonatkozó információt kell mutatnia.
4. A mutatónak relevánsnak kell lennie, azaz a projekt azon jelenségét kell mérnie, ami érdekes a program egésze szempontjából.
5. A jó mutatónak meghatározottnak kell lennie, hogy bárki, akinek használnia kell, megértse, és valóban arra a jelenségre vonatkozzon, amit mérni szeretnénk. A mutató értelme, jelentése, azonos kell, hogy legyen a döntéshozók, a nyilvánosság és a projektmenedzsment számára, pontosan kell tükröznie a mért, vizsgált fogalmat.

Az operatív menedzsment feladata, hogy beavatkozásokként külön-külön meghatározott időszakonként (évente, félévben, hosszabb távon) mérje az egyedi projektelemekhez köthető indikátorok aktuális értékét, azokról beszámoljon a stratégiai menedzsmentnek.

MELLÉKLETEK

1.sz melléklet

SWOT Analízis

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> - fejlett mezőgazdasági termelés, - jó minőségű termőföld, - kedvező földrajzi elhelyezkedés, számos turisztikai vonzerővel rendelkezik a város, - többcsemzetiiségű település, - hatékony együttműködés a regionális szervezetekkel, - sok gasztronómiai, kulturális rendezvény, - a „gyűjtők és gyűjtemények városa” múzeumok, tájház, gyűjtemények, - kiterjedt nemzetközi testvérvárosi kapcsolatok, - a sajátos növényvilág, a levegő minősége, - természeti adottságok, - gyalogútúra útvonalhálózat, - műszaki infrastruktúra: ivóvíz, gáz, telefon, kábel, internet-hálózatok, közmű-kapacitások feljuttatása, - erős civil szervezeti bázis, - széles körű kapcsolati hálózat, - meglévő intézményi hálózat: egészségügyi, oktatási, kulturális, igazgatási, rendészeti, szociális, - hagyománnyal rendelkező termálvizes fürdő (Róza-fürdő), - helyi média (TV, rádió, újság), nyilvánosság, információáramlás, - autópálya közelsége, - helyi menőállomás. 	<ul style="list-style-type: none"> - természeti vonzerők kiaknázásának hiánya, - fejlesztésre szoruló, oktatási, egészségügyi intézmény-hálózat, - sportcsarnok hiánya, - Róza Fürdő szolgáltatásainak hiányosságai, - belvízelvezető hálózat hiányosságai, - betemetett árkok, - ipari és mezőgazdasági nagyvállalatok hiánya, - helyi vállalkozások alacsony nemzetközi orientáltsága, - alacsony munkaerő kínálat, - munkaerő piaci készségek gyengesége (innovációs, kommunikációs készségek, kompetenciák gyengesége), - kedvezőtlen demográfiai folyamatok: elöregedés, fiatal, képzett szakemberek elvándorlása, - kutatási együttműködésekben rejlő lehetőségek kiaknázatlansága, - korszerűtlen infrastrukturális adottságok, kedvezőtlen közúti, vasúti megközelíthetőség, - alacsony innovációs képesség.

Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> - a tudás, az innovációs lehetőségek kihasználása, - uniós forrásokból való részesedés, az elnyert támogatások hatékony felhasználása, - EU integráció elmélyülése, forrásbevonási lehetőségek bővülése, - magas munkaképességű szőlőtermesztéshez jó természeti adottságok, - kedvező nemzetközi gazdasági, politikai környezeti feltételek kihasználása, - nemzetközi együttműködés ösztönzése, - egészség-turizmus feltételeinek megteremtése, - bizalmos alapuló kapcsolati háló erősödése és felértékelődése, - szolgáltató szektor bővítése, - kulturális örökség fenntartása iránti társadalmi igény, - a város elérhetőségének javulása révén (orosházi út) megnövekvő tökevonzó képesség következtében fellendülő gazdaság, - a turizmus társadalmi, gazdasági felértékelődése, multiplikációs hatásainak érvényesülése, - egészség fontosságának felértékelődése, egészség-tudatos magatartás elterjedése, - innovációs és vállalkozási készség javulása, - közlekedési infrastruktúrák javítása, - energetikai célú mezőgazdasági termelés, - meglévő szellemi potenciálban rejlő lehetőségek kihasználásával jelentős eredmények a kutatás-fejlesztés és innováció területén, - fokozódik az igény a turisztikai adottságok turisztikai hasznosítására. 	<ul style="list-style-type: none"> - gazdasági feltételek nehézsége, negatív gazdasági helyzet, - kevés iparterület, - együttműködési készségek gyengülése, - a tartós munkanélküliség és az azal összefüggő szociális nehézségek, - felsőfokú végzettséggel rendelkező, főként pályakezdők elvándorlása, - negatív demográfiai tendenciák (előregedés, elvándorlás), - szegénységi kockázatok erősödése, - elmagányosodás, bizalmatlanság fokozódása, - befektetői érdeklődés gyengülése, hiánya, a vállalkozói szféra kooperációs, integrációs elégtelensége, - a meglévő energiaforrások létrehozó rendszerek kezdetben jelentős befektetéssel, költséggel járnak, - városi turisztikai koordináció hiánya, - a bevételek alacsony szintje, a fejlesztési források lehiadásának akadályai megmarad.

II. melléklet
Középtávú tematikus célokhöz kapcsolódó indikátorok

Az alábbiakban bemutatásra kerülnek a tervezett beavatkozásokhoz kapcsolódó indikátorok. A pontos célértékek meghatározása a tervezés jelenlegi szakaszában reálisan nem valószínűsíthető meg, erre az egyes fejlesztésekhez kapcsolódó projekt-előkészítési szakaszban fog sor kerülni.

Tematikus célok és indikátorok

Cél	Eredmény indikátor	Definíciója	Mérték-egység	Bázisév	Bázisérték	Célérték (2026)	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Szinvonaltas szolgáltatók biztosításával a város vonzerejének növelése	Kulturális és idegenforgalmi mutató	A kulturális rendezvényeken résztvevők számából és a vendégek által a szálláshelyen elköltött éjszakából összesített mutató	pontertek	2019	meg-határozásra	meg-határozásra	Önkormányzati felmérés	Évente

Az attraktív környezet a települési elággedettség a lakosság pontérték	2019	meg-határozásra	később kerüli meg-határozásra	Önkormányzati felmérés	5 évente
szabadidő hasznos elköltéséhez szükséges feltételek biztosítása	2019	meg-határozásra	később kerüli meg-határozásra	KSH	évente
A turisztikai potenciálban rejlő lehetőségek kiaknázása	1000 Ft	A városban működő vállalkozások által fizetett éves iparűzési adó	később kerüli meg-határozásra	KSH	évente
Vállalkozások, működő tőke beiepedéséhez szükséges feltételek magas minőségű biztosítása	1000 Ft	A városban működő vállalkozások által fizetett éves iparűzési adó	később kerüli meg-határozásra	KSH	évente
Munkaerő-piaci igényekhez alkalmazkodó	2019	2019	később kerüli meg-határozásra	KSH	évente

hatékony oktatási-képzési rendszer	Közlekedési felhívások javítása	Felújított utak hossza	m	%	2019	n.a	+10%	Önkormányzat	2 évente
--	---------------------------------------	---------------------------	---	---	------	-----	------	--------------	----------

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Eredmény indikátor	Definíciója	Mérték- egység	Bázis	Cél	Forrás	Mérés gyakorisága
Komplex oktatási intézmény, iskola, kollégium	Fejlesztett épületek száma	Közösségi, közigazgatási vagy közszolgáltatási funkciót ellátó intézmények száma	db	-	2	Önkormányzat	Évente
energiahatékonysági korszerősítése							
Köznevelődési intézmények energetikai hatékonyságának növelése	Fejlesztett épületek száma	Közösségi, közigazgatási vagy közszolgáltatási funkciót ellátó intézmények száma	db	-	2	Önkormányzat	Évente
Önkormányzati Hivatal épületeinek energetikai korszerősítése	Fejlesztett épületek száma	Közösségi, közigazgatási vagy közszolgáltatási funkciót ellátó intézmények száma	db	-	1	Önkormányzat	Évente
Közműintézmények földési rendszerének korszerűsítése (helyi hőigény kielégítése megújuló energiaforrásokkal Tótkomlós településén)	Fejlesztett épületek száma	Közösségi, közigazgatási vagy közszolgáltatási funkciót ellátó intézmények száma	db	-	1	Önkormányzat	Évente
Turisztikai attrakciófejlesztés- Róza Fürdő komplex fejlesztése és bővítése	Fejlesztett épületek száma	Közösségi, közigazgatási funkciót ellátó intézmények száma	db	-	1	Önkormányzat	Évente

Sportlehetőségek bővítése	Felkészített szolgáltatások száma száma	Közösségi, közigazgatási intézmények száma funkciót ellátó	db	-	1	Önkormányzat	Ervéte
Belterületi utak, közutak, járdák fejlesztése	Városi területeken A felújított/újronnan kialakított helyreállított terület mértéte	Létrehozott vagy felújított területek mértéte	m ²	2019	+1%	Önkormányzat	Ervéte
Inkubátorház kialakítása	Épített vagy felújított épületek területe	Létrehozott vagy felújított épületek területe	m ²	2019	n.a	Önkormányzat	Ervéte
Tótkomlóson környezet tudatos megújítása	Megújult vagy újronnan kialakított zöldfelület	Megújításra kerülő vagy újronnan kialakított zöldfelület	m ²	2019	n.a	Önkormányzat	Ervéte
Tótkomló városközpontjának szociális szolgáltató központ eszközfejlesztése	Felkészített eszközök száma	Közösségi, közigazgatási funkciót ellátó intézmények száma	db	-	1	Önkormányzat	Ervéte
Idősek Háza fejlesztése	Megújult vagy újronnan kialakított zöldfelület	Megújításra kerülő vagy újronnan kialakított zöldfelület	m ²	2019	-	Önkormányzat	Ervéte

nagysága	Megújult vagy újronnan kialakított épületek nagysága	Megújításra kerülő vagy újronnan kialakított zöldfelület	m ²	2019	-	Önkormányzat	Ervéte
Komló Szálló épületeinek fejlesztése – Inkubátorház kialakítása	Megújult vagy újronnan kialakított épületek nagysága	Megújításra kerülő vagy újronnan kialakított zöldfelület	m ²	2019	-	Önkormányzat	Ervéte
Tótkomló középkereskedelmi fejlesztése	Megújult vagy újronnan kialakított zöldfelület	Megújításra kerülő vagy újronnan kialakított zöldfelület	m ²	2019	-	Önkormányzat	Ervéte
Evangélikus templom felújítása	Megújult vagy újronnan kialakított épületek nagysága	Megújításra kerülő vagy újronnan kialakított zöldfelület	m ²	2019	-	Önkormányzat	Ervéte

Aktívterületi projektek indikátorai

Fejlesztések (beavakozások) megnevezése	Eredmény indikátor	Definíciója	Mérték-egység	Bázis	projektjelentés	évente
Szellektív hulladékgyűjtő helyek bővítése	Épített vagy felújított épületek területe	Letételezett vagy felújított épületek nettó területterülete	m ²		projektjelentés	évente
Földterület járhathatóbb tere, fásítás	Megújult vagy újonnan kialakított zöldterületek	Megújult vagy újonnan kialakított zöldterületek	m ²		projektjelentés	évente
Biokultúrák teremtése, előállítás	Új termékek száma	A program határára megjelenő új termékek száma	db		projektjelentés	évente
Önkormányzati járdabeterg elállítás	Megújult vagy újonnan kialakított infrastruktúra	Megújult vagy újonnan kialakított terület nagysága	m ²		projektjelentés	évente
Önkormányzati járdabeterg elállítás	Megújult vagy újonnan kialakított terület nagysága	Megújult vagy újonnan kialakított terület nagyságának összege	db		projektjelentés	évente
A termálvizet gyűjtő- és energia tárolásának továbbfejlesztése, üvegátlátszó fejlesztése	Fejlesztési projektek száma	Megújult vagy újonnan kialakított terület nagysága	db		projektjelentés	évente
Száraz-ér folyamatos vízbázisának biztosítása	Fejlesztési projektek száma	Megújult vagy újonnan kialakított terület nagysága	db		projektjelentés	évente

Az előtervezési rekonstrukciós munkálatok a száraz-ér mentén	Fejlesztési projektek száma	Megújult vagy újonnan kialakított terület nagysága	db		projektjelentés	évente
Száraz-ér vízi létesítményeinek felújítása, folyamatos karbantartása esetlegesen „víztározó”- k kiépítése	Fejlesztési projektek száma	A program határára megjelenő új termékek száma	db		projektjelentés	évente
Az épített biokultúrák (Kopáncsi kápolna, Tájház, Emékház...) megújítása és turisztikai célú fejlesztése	Felújított megépített utak hossza	Fejlesztési projektek száma	km		projektjelentés	évente
Újraépített álló önkormányzati ingatlanok hasznosítása	Fejlesztési projektek száma	A program határára megjelenő új termékek száma	db		projektjelentés	évente
Szociális szövetkezetek fejlesztése, a helyi termékek előállítására, népszerűsítésére, és értékesítésére	Civil szervezetek munkájának segítése	Eszték száma	db		projektjelentés	évente
Vállalkozások teletételezésének támogatása	Támogatások száma	Támogatással érintett programok száma	db		projektjelentés	évente
Készítmény, kisipari vállalkozási szándékához területi biztosítása	Támogatások száma	Támogatással érintett programok száma	db		projektjelentés	évente
Képzések szervezése a munkapiac hiányosságainak megteremtés, munkahelyteremtés elősegítése	Képzések száma	Képzések határára új foglalkoztatások száma	db		projektjelentés	évente

Humán szolgáltatások fejlesztése a társadalmi felzárkózás érdekében	Szolgáltatások száma	Új szolgáltatások a városban	db	projekt/évteljesítés	évteljesítés
Munka és család? - Együtt jobbi - esélyteremtő program az Országos Járásban	programok száma	Szociális és esélyteremtő szolgáltatások a városban	db	projekt/évteljesítés	évteljesítés

TÓTKOMLÓS – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

Rövidítések	
AT	akkóterület
EFOP	Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
ERFA	Európai Regionális Fejlesztési Alap
ESZA	Európai Szociális Alap
EU	Európai Unió
GINOP	Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
HÉSZ	Helyi Építési Szabályzat
HR	humánforrás
hrsz.	helyrajzi szám
ITP	Integrált Területi Program
ITS	integrált településfejlesztési stratégia
IVS	integrált városfejlesztési stratégia
kkv	kis- és középvállalkozás
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
OFTK	Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció
PR	célcsoportokkal való kapcsolat (public relation)
SWOT	erőségek, gyengeségek, lehetőségek, veszélyek (strengths, weaknesses, opportunities, threats)
TÁMOP	Társadalmi Megújulás Operatív Program
TOP	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program

Záradék:

Jóváhagyta:

Tótkomlós Város Önkormányzat képviselő testülete a / 2019. (.....) kt.
határozatával.

Dr. Garay Rita
Polgármester

